

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Dohoda o vině a trestu

Lukáš Štork

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lukáš ŠTORK**
Osobní číslo: **R16M0288P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Dohoda o vině a trestu**
Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Odklony v trestním řízení
3. Legislativní proces při přijímání Dohody o vině a trestu
4. Právní úprava Dohody a proces jejího schvalování soudem
5. Dohoda o vině a trestu v současné aplikační praxi
6. Srovnání české a vybrané zahraniční právní úpravy Dohody o vině a trestu
7. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
zák. č. 193/2012 Sb., jímž byl novelizován zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Ščerba, Filip a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vyd. Praha: Leges, 2012, 128 s. ISBN 978-80-87576-30-4.
Tibitanzlová, Alena. Odklony v trestním řízení. 1. vyd. Praha: Leges, 2019, 356 s. ISBN 978-80-7502-319-3.
Jelínek, Jiří a kol. Trestní právo procesní. 5. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.3.2018. Praha: Leges, 2018, 864 s. ISBN 978-80-7502-278-3.
Jelínek, Jiří a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.10.2019. Praha: Leges, 2019, 1000 s. ISBN 978-80-7502-380-3.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **11. března 2020**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2021**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „*Dohoda o vině a trestu*“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne 2021

Podpis autora

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval vedoucímu své diplomové práce doc. JUDr. Janu Kocinovi, Ph.D. za jeho cenné rady, ochotu a pomoc při psaní diplomové práce. Zároveň bych rád poděkoval svému otci za podporu, kterou mi poskytoval nejen při psaní diplomové práce, ale také po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Odklony v trestním řízení.....	3
1.1 Charakteristika, význam a smysl využití odklonů.....	3
1.1.1 Charakteristika odklonu.....	3
1.1.2 Význam a smysl využití odklonů.....	4
1.2 Stručný popis vybraných odklonů v trestním řízení.....	5
1.2.1 Narovnání.....	5
1.2.2 Podmíněné zastavení trestního stíhání.....	6
1.2.3 Trestní příkaz.....	8
1.2.4 Dohoda o vině a trestu.....	9
2. Legislativní proces při přijímání dohody o vině a trestu.....	11
2.1 Pokusy o přijetí dohody o vině a trestu v minulosti.....	11
2.2 Průběh přijetí platné právní úpravy dohody o vině a trestu.....	12
2.2.1 Projednávání v Poslanecké sněmovně.....	12
2.2.1.1 První čtení.....	12
2.2.1.2 Druhé čtení.....	14
2.2.1.3 Třetí čtení.....	14
2.2.2 Projednávání v Senátu.....	14
2.2.3 Vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů.....	15
3. Právní úprava dohody o vině a trestu.....	16
3.1 Obecný úvod o dohodě o vině a trestu.....	16
3.2 Sjednávání dohody o vině a trestu v přípravném řízení.....	19
3.2.1 Náležitosti dohody o vině a trestu dle trestního řádu.....	23
3.2.2 Návrh na schválení dohody o vině a trestu.....	24
3.3 Schvalování dohody o vině a trestu před soudem.....	26
3.3.1 Průběh veřejného zasedání.....	29
3.3.2 Způsoby rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	33
3.3.2.1 Schválení dohody o vině a trestu.....	33
3.3.2.2 Neschválení dohody o vině a trestu.....	34

3.3.3 Opravné prostředky proti rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu.....	36
4. Slovenská právní úprava dohody a její komparace s českou.....	38
4.1 Zavedení dohody o vině a treste do slovenského právního řádu.....	38
4.2 Sjednávání dohody o vině a treste.....	40
4.3 Schvalování dohody o vině a treste před soudem.....	44
5. Dohoda o vině a trestu v současné aplikační praxi.....	48
Závěr.....	54
Resumé.....	56
Seznam použitých zdrojů.....	57
Knižní publikace.....	57
Právní předpisy a důvodové zprávy.....	58
Rozhodnutí soudu.....	59
Sborníky a odborné články.....	59
Internetové a ostatní zdroje.....	60
Příloha č. 1 – Memorandum o součinnosti.....	62
Příloha č. 2 – Vzor dohody o vině a trestu.....	67

Seznam některých použitých zkratk

LZPS - Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

TrŘ – zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

TrZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Sb. - Sbírka zákonů ČR

OČTRŘ – orgány činné v trestním řízení

ZSVM – zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů

TrP – zákon č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů

TrZk – zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů

EÚLP – Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

ČAK – Česká advokátní komora

Z. z. - Zbierka zákonov Slovenskej republiky

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si vybral dohodu o vině a trestu. I když byl tento trestněprávní institut do českého právního řádu přijat již v roce 2012, nebyl ještě podle mého názoru zcela dopodrobna prozkoumán. K výběru tohoto jistě zajímavého tématu mě vedlo také to, že bych se chtěl po ukončení studia na Západočeské univerzitě v Plzni věnovat práci státního zástupce, v jehož pravomoci je dohodu o vině a trestu sjednávat. Je otázkou, proč se dohoda o vině a trestu v českém trestním řízení uzavírá v tak malém množství, když je to v jiných oblastech světa a jiných právních systémech (např. ve Spojených státech amerických) pokládáno za samozřejmost a výhodné pro obě strany řízení. Využitím dohody o vině a trestu by se totiž ušetřily čas a nemalé finanční prostředky orgánům činným v trestním řízení, které musí být na vedení trestního řízení vynaloženy, přičemž z toho může profitovat také obviněný, u kterého lze očekávat zmírnění trestu, pokud bude s policejním orgánem a státním zastupitelstvím spolupracovat. Cílem této diplomové práce je uvést čtenáře do problematiky tohoto druhu odklonu, především mu nastínit okolnosti, za jakých lze tuto dohodu sjednat, představit mu právní úpravu, z níž bral český zákonodárce inspiraci při inkorporaci tohoto právního institutu do českého právního řádu, a také, jakým způsobem by se mohla nebo naopak nemohla změnit ochota stran k jejímu využití po novele trestního řádu účinné od 1. října 2020.

V první kapitole práce bych se rád zaměřil na charakteristiku termínu odklon, na názory jednotlivých odborníků v České republice, na význam odklonů a také na to, co je účelem jejich používání, dále na popis a podmínky využití vybraných typů odklonů, které se používají v běžném trestním řízení.

V druhé kapitole bych chtěl analyzovat průběh přijetí institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu v rámci legislativního procesu, názory některých politiků na tuto úpravu a na návrhy některých změn vládního návrhu novely.

Třetí kapitolu je možné podle mého názoru považovat za stěžejní část celé práce. Je zde popisována aktuální právní úprava dohody o vině a trestu dle ustanovení trestního řádu. Čtenář se zde může dočíst, za jakých okolností je možné dohodu o vině a trestu sjednat, jaké povinné náležitosti musí dohoda obsahovat a také, jak probíhá celý proces jejího schvalování v řízení před soudem.

Čtvrtá kapitola se bude věnovat slovenské právní úpravě dohody o vine a treste a jejímu srovnání s úpravou českou. Tuto zemi a její úpravu jsem vybral, protože se jí český zákonodárce při přijímání české úpravy inspiroval a také proto, že jsme byli po dlouhou dobu součástí jednoho státu, a tak bude zajímavé analyzovat, jak se tento institut v obou zemích liší. Budou zde popsány také určité rozdíly, které spatřuji jako důvod menší míry využití dohody o vině a trestu v České republice.

Závěrečná kapitola práce se bude týkat aktuálních otázek využití dohody o vině a trestu. Rád bych zde porovnal míru využití dohody oproti ostatním odklonům v české právní úpravě. Dále bych se rád zaměřil na perspektivu využití dohody ve světle nově účinné novely trestního řádu, která zavedla v oblasti dohody o vině a trestu určité, nebál bych se říct převratné změny oproti původní úpravě účinné od roku 2012. A v neposlední řadě bych se pokusil lehce nastínit, proč je česká dohoda o vině a trestu méně využívána než ta slovenská.

1. Odklony v trestním řízení

1.1 Charakteristika, význam a smysl využití odklonů

1.1.1 Charakteristika odklonu

Hned na začátku je důležité upozornit, že žádná jednotná a právní definice termínu odklon v trestním právu neexistuje. Nenachází se ani v trestním zákoníku¹ a ani v trestním řádu², což jsou asi dva nejdůležitější prameny trestního práva v České republice. Ani mezi odborníky z praxe nepanuje shoda v tom, jak pojem odklonu vysvětlit.

Např. profesor Jiří Jelínek ve své učebnici charakterizuje odklony jako alternativu standardního trestního řízení. Odklon je podle jeho mínění odchylkou od typického průběhu trestního procesu a znamená, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce, do vynesení odsuzujícího rozsudku, nedojde k vyslovení viny, k uložení klasické trestní sankce, ale řízení se od této cesty „odkloní“ a trestní věc se vyřídí jinak, velmi často tak, že se trestní stíhání zastaví, což je další charakteristický znak odklonu.³

Podle Šámala, Musila a Kuchty je „základním účelem institutů zařazovaných pod pojem odklonu především rychlejší a efektivnější vyřízení k tomu vhodných věcí, které nevyžadují z hlediska účelů trestního řízení projednání věci před soudem v hlavním líčení (...). Jde tedy především o řešení problému nárůstu kriminality a snahu o efektivnější výkon justice, a to v případech skutkově a právně jednoduchých, kdy typově méně závažný trestný čin spáchaly osoby do té doby žijící řádným životem, popř. osoby, u nichž postačí rozhodnout bez projednání trestní věci v náročném a komplikovaném hlavním líčení nebo v řízení před soudem vůbec. Obviněným se zde nabízí vyřízení věci zpravidla podstatně mírnějším a méně zatěžujícím způsobem, než je klasické vyřízení věci probíhající v pravidelném soudním řízení.“⁴

1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

2 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

3 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 735.

4 ŠÁMAL, P.; MUSIL, J.; KUČHTA, J. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 729.

Podle mého osobního názoru by se dal pojem odklon charakterizovat jako určité zjednodušení klasického průběhu trestního řízení, které by mělo být využíváno v případech, kdy obviněný vedl dosud řádný život, k činu se plně doznal, resp. přizná jeho spáchání, lituje ho a případnou způsobenou škodu, nemajetkovou újmu či bezdůvodné obohacení plně nahradí, resp. vydá. S ukončením trestního řízení odklonem musí obviněný souhlasit. K prevenci neopakování trestné činnosti obviněným by mělo stačit již samotné vyšetřování činu orgány k tomu zmocněnými. Ulevilo by se tím jak obviněnému, jelikož je trestní řízení vždy velmi psychicky náročné, zvláště pokud se jedná o vzorně žijící osobu, tak i zahlcenosti soudů.

1.1.2 Význam a smysl využití odklonů

Odklony jsou výsledkem projevu tzv. restorativní justice, kterou lze vyložit jako určitý koncept zacházení s pachateli, odlišný od retributivní (trestající) justice, vycházející z názoru, že současná trestní spravedlnost nepředstavuje adekvátní reakci společnosti na kriminalitu. Jedná se o soubor postulátů, cílů a metod, které charakterizují určitý přístup k řešení problematiky zločinnosti.⁵

Podstatou a cílem využití odklonů v aplikační praxi by mělo být zlepšení vztahů mezi obviněnými a poškozenými, kdy se obvinění k činu sami doznají a jsou ochotni plně nahradit způsobenou škodu. Na základě toho, že nebude trestný čin, jehož se obviněný měl dopustit, projednáván před soudem, by měl být obviněný motivován k tomu, aby se v budoucnosti choval v souladu se zákonem, nepokračoval v další trestné činnosti a aby převzal zodpovědnost za své činy. V případech, ve kterých by byl obviněný potrestán nepodmíněným trestem odnětí svobody, by to znamenalo zatížení nejen pro stát a daňové poplatníky, ale také pro něho samého z hlediska opětovného zařazení se do společnosti a případné recidivy. Využití odklonů má nespornou výhodu i pro soudy samotné, jelikož se tím sníží nápad věcí, které musí soudy a jednotliví soudci projednávat. Tato vlastnost odklonů by ale neměla být považována za nejdůležitější, i když se tak

---

⁵ KARABEC, Z. Koncept restorativní justice. In: Restorativní justice. Sborník příspěvků a dokumentů. Ed. Z. Karabec. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003, s. 8.

často děje.⁶

1.2 Stručný popis vybraných odklonů v trestním řízení

Zvláštní způsoby řízení, z nichž některé se označují také jako odklony, jsou upraveny zejména v trestním řádu⁷, ale také v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže⁸. K odklonům v trestním řízení teorie řadí⁹:

- a) Narovnání
- b) Podmíněné zastavení trestního stíhání
- c) Podmíněné odložení návrhu na potrestání
- d) Trestní příkaz
- e) Odstoupení od trestního stíhání (v řízení ve věcech mládeže)
- f) Dohoda o vině a trestu

Rozhodl jsem se popsat ty typy odklonů, které se používají v běžném trestním řízení a těmi jsou narovnání, podmíněné zastavení trestního stíhání, trestní příkaz a dohoda o vině a trestu.

1.2.1 Narovnání

Institut narovnání je podrobně upraven v § 309 a násl. TrŘ. Jedná se o dohodu mezi obviněným a poškozeným, kterou schvaluje buď soud, když jde o řízení před soudem, nebo státní zástupce v případě, že se jedná o přípravné řízení. V případě, že je narovnání schváleno, trestní stíhání se zastavuje.¹⁰ Účelem narovnání by mělo být určité uklidnění narušeného vztahu mezi obviněným a poškozeným a také následné působení na obviněného, aby se vžil do pocitů poškozeného a aby se vyvaroval opakování trestné činnosti do budoucna.¹¹

---

6 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 14.

7 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

8 zák. č. 218/2003 Sb., Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

9 ŠÁMAL, P. Odklony v justiční praxi. *Právní prostor* [online]. 2019 [cit. 7.10.2020]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/odklony-v-justicni-praxi>

10 SOVÁK, Z. Zvláštní způsoby řízení v aktuálním trestním řádu. *Trestní právo*. 1999, č. 1, s. 13.

11 ŠÁMAL, P.; MUSIL, J.; KUČHTA, J. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 745.

Aby mohlo být narovnání schváleno, musí být splněno kumulativně několik podmínek, které se nacházejí v § 309 TrŘ. První podmínkou je, aby se jednalo o přečin, tudíž o jakýkoliv nedbalostní trestný čin nebo úmyslný trestný čin, za nějž pachateli hrozí maximální trest odnětí svobody do 5 let. Dále musí obviněný prohlásit, že skutek, jež se mu klade za vinu, spáchal. Třetí podmínkou, která musí být splněna, je nahrazení způsobené škody poškozenému. Následně je obviněný povinen složit určitý peněžní obnos na účet státního zastupitelství nebo soudu na pomoc obětem trestné činnosti. Tato podmínka není považována za trest, ale za jakousi reparaci dotčeného veřejného zájmu.¹² Typickým výrazem restorativní justice je u narovnání podmínka souhlasu se schválením narovnání vedle obviněného také poškozeným. Poslední podmínkou, kterou je nutno splnit, je posouzení, zda je narovnání dostačující k vyřízení věci.

Před schválením narovnání je třeba, aby byli obviněný i poškozený vyslechnuti, jestli uzavřeli dohodu dobrovolně, jestli jí rozumí a jestli souhlasí se schválením narovnání.¹³ Proti rozhodnutí o schválení narovnání je možné podat stížnost. Tuto stížnost je oprávněn podat obviněný, poškozený a také státní zástupce, pokud o narovnání rozhodl soud.

1.2.2 Podmíněné zastavení trestního stíhání

Podmíněné zastavení trestního stíhání je typem odklonu, který se v České republice využívá velice často.¹⁴ Jde o institut, kdy se upustí od trestního stíhání a zároveň s tím je obviněnému stanovena zkušební doba, kdy je kontrolováno, zda se nechová určitým způsobem protiprávně.

Aby mohlo být trestní stíhání obviněného podmíněně zastaveno, musí být splněno opět několik podmínek, z nichž některé jsou totožné jako v případě narovnání. Tyto podmínky jsou uvedeny v § 307 odst. 1 TrŘ. Hned první podmínkou stejnou jako v případě narovnání je, že se musí jednat o přečin, který je vysvětlen výše. Druhou podmínkou je doznání obviněného ke skutku. Toto

---

12 KUČTA, J.; ZEZULOVÁ, J. K vybraným problémům alternativních způsobů řízení v českém trestním právu. *Časopis pro právní vědu a praxi* 1997, č. 4, s. 560.

13 ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 97.

14 ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 61.

doznání nesmí být v žádném případě nijak vynucené. Jako vynucené doznání by mohlo být považováno i to, kdyby OČTŘ obviněného o možnosti podmíněného zastavení trestního stíhání zpravily a naléhaly na něj, že je výhodné této možnosti využít.¹⁵ Třetí obligatorní podmínkou je souhlas obviněného s ukončením věci prostřednictvím podmíněného zastavení trestního stíhání. Obviněný může souhlas vzít samozřejmě i zpět a to až do chvíle, kdy se druhostupňový orgán odebere k závěrečné poradě – v tomto případě lze analogicky použít § 163 odst. 2 větu druhou TrŘ, která souvisí se zpětvzetím souhlasu poškozeného s trestním stíháním.¹⁶ Aby mohl být do této doby vzat souhlas zpět, muselo by být dosud nepravomocné usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání napadeno stížností a v ní zpětvzetí deklarováno. Třetí podmínkou, kterou musí obviněný splnit, je náhrada jím způsobené škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, resp. dohoda s poškozeným, že ji nahradí, což je jeden z rozdílů oproti právní úpravě narovnání, protože v případě nedodržení této dohody v průběhu zkušební doby trestní stíhání pokračuje. Poslední podmínkou, kterou je nutno splnit a která se podle mého mínění úzce váže k první podmínce, je dostatečnost takového způsobu ukončení vzhledem k povaze věci a osobě obviněného.

Zákonem č. 193/2012 Sb. byla provedena novela podmíněného zastavení trestního stíhání, která se nachází v § 307 odst. 2 TrŘ. Mimo splnění výše zmíněných podmínek se obviněný dobrovolně zaváže splnit ještě jednu podmínku. První variantou je závazek zdržet se určité činnosti v oblasti stíhaného jednání. Tato podmínka je podobná trestu zákazu činnosti (srov. § 73 TrZ). Asi nejtypičtější oblastí, kde by měla být tato podmínka využívána, je oblast přečinů v dopravě, jak je ostatně uvedeno i v důvodové zprávě k této novele.¹⁷ Druhou variantou, nacházející se v § 307 odst. 2 písm. b) TrŘ, je závazek zaplatit určitou peněžní částku na pomoc obětem trestné činnosti. Tato možnost se opět blíží peněžitému trestu.

Podmíněně zastavit trestní stíhání může státní zástupce v přípravném

---

15 VANTUCH, P. Obhajoba obviněného. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 381.

16 SOTOLÁŘ, A.; PÚRY, F.; ŠÁMAL, P. Alternativní řešení trestních věcí v praxi. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 57.

17 Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s. 27 – 49. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>

řízení nebo soudce v řízení před soudem. O zastavení se vždy rozhoduje prostřednictvím usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, která má vždy odkladný účinek. Tuto stížnost mohou podat obviněný, poškozený a pokud bylo o zastavení rozhodnuto v řízení před soudem, pak i státní zástupce.

1.2.3 Trestní příkaz

Trestní příkaz je určitý druh meritorního rozhodnutí, které je upraveno v § 314e až § 314g TrŘ. Je vydáván v řízení před samosoudcem v případě, že ze spisu a opatřených důkazů jasně vyplývá zjištěný skutkový stav.¹⁸ Samosoudce rozhoduje ve věcech, kdy se rozhoduje o trestných činech, u kterých je stanoven trest odnětí svobody s horní hranicí ne vyšší než 5 let (srov. § 314a odst. 1 TrŘ). Účelem rozhodnutí trestním příkazem je urychlení trestního řízení při rozhodování o méně složitých věcech, jelikož se zde nekoná žádné hlavní líčení ani dokazování. Proto se také zařazuje mezi odklony.

Trestním příkazem lze uložit různé druhy sankcí, jejichž výčet je ovšem taxativní, a které jsou všechny uvedeny v § 314e odst. 2 TrŘ. Jedná se např. o trest zákazu činnosti do 5 let, trest propadnutí věci, trest odnětí svobody do 1 roku s podmíněným odkladem jeho výkonu, zákaz pobytu do 5 let a další. Trestním příkazem lze postihnout také právnickou osobu, ale ne mladistvého, pokud ještě nedovršil 18 let věku, podle § 63 odst. 1 ZSVM. Podle § 314e odst. 7 TrŘ nelze trestním příkazem potrestat osobu, která je omezena na svéprávnosti¹⁹, dále pokud má být rozhodováno o ochranném opatření²⁰ a ani v případech, jestliže má být uložen souhrnný nebo společný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem.²¹ Trestní příkaz se nevyhlašuje jako běžný rozsudek, nýbrž se jen vyhotoví a doručí²², i přesto má ale povahu odsuzujícího rozsudku.²³

Strukturu trestního příkazu je možné rozdělit na tři části. V první části je

---

18 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

19 § 314e odst. 7 písm. a) TrŘ

20 § 314e odst. 7 písm. b) TrŘ

21 § 314e odst. 7 písm. c) TrŘ

22 § 314e odst. 8 TrŘ

23 Povaha odsuzujícího rozsudku znamená jeho vykonatelnost v případě nabytí právní moci, povinnost náhrady nákladů řízení, zápis do Rejstříku trestů a také vznik překážky věci rozsouzené.

označen soud, který rozhoduje o vině. Dále následuje datum a místo, kde byl trestní příkaz vydán a označení obviněného. Ve výrokové části je uvedeno rozhodnutí o vině a o trestu, který byl soudem uložen. Dále je zde možné najít výrok o náhradě škody, pokud byl včas a řádně uplatněn nárok na její náhradu. V poslední části se nachází poučení o právu podat řádný opravný prostředek, který se u trestního příkazu označuje jako odpor a také upozornění, že v případě, kdy není odpor podán, vzdává se tím obviněný práva na projednání věci v hlavním líčení.²⁴

Trestní příkaz se vždy doručuje obviněnému do vlastních rukou, v případě, že si obviněný zvolil obhájce, doručuje se trestní příkaz také jemu. Dále státnímu zástupci, který daný případ dozoroval v přípravném řízení a případně osobě poškozeného, která uplatnila nárok na náhradu škody.²⁵

Opravným prostředkem, kterým se lze proti trestnímu příkazu bránit, je, jak už bylo zmíněno výše, odpor. Pokud je odpor podán do osmi dnů od doručení trestního příkazu²⁶, tak je trestní příkaz zrušen a samosoudce musí nařídit ve věci hlavní líčení. Odpor je oprávněn podat obviněný, státní zástupce a osoby, jež jsou oprávněny podat odvolání ve prospěch obviněného.

1.2.4 Dohoda o vině a trestu

Zahrnutí dohody o vině a trestu mezi odklony může být sporné. Mezi právními teoretiky na tuto problematiku nepanuje jednotný názor. Podle mého názoru je možné dohodu mezi odklony zahrnout, jelikož podstatou odklonů je fakt, že neprobíhá klasické trestní řízení podle schématu *obžaloba – hlavní líčení - odsouzení*.²⁷ Ačkoliv musí být dohoda o vině a trestu v řízení před soudem schválena, neprobíhá zde dokazování, ale soud se pouze ujistí, že jednání o dohodě proběhlo přesně tak, jak probíhat mělo, tj. podle zákonných ustanovení. Řízení se tedy tímto určitým způsobem zjednoduší. Dohodu o vině a trestu je tedy možné považovat za odklon (třebaže v širším slova smyslu).

---

24 JELÍNEK, J. A kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 460.

25 § 314f odst. 2 TrŘ

26 § 314g odst. 1 TrŘ

27 HENDRYCH, D. Právní slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 570.

Dohoda o vině a trestu byla do českého právního řádu přijata v roce 2012, a to zákonem č. 193/2012 Sb., kterým byl novelizován trestní řád. Účinnosti nabyla tato novela dne 1. září 2012. Jedná se tudíž o nejmladší typ odklonu v našem právním řádu. Dohoda o vině a trestu je upravena v trestním řádu a to na dvou místech. Jednak je upravena v § 175a až 175b TrŘ, kde je upraven postup jejího sjednávání a náležitosti, které dohoda musí obsahovat a dále v § 314o až § 314s TrŘ, kde lze nalézt proces jejího schvalování soudem. Jde o smlouvu mezi státním zástupcem a obviněným, který, když prohlásí, že čin spáchal, může se se státním zástupcem dohodnout na konkrétní výši trestu. Účelem uzavření dohody by mělo být zrychlení trestního řízení, odlehčení přetíženosti soudů a následně i věznic, které jsou v současné době značně přetížené a na základě prohlášení obviněného také zmírnění trestu, čímž by se mohl dříve opět začlenit do společnosti.

O podrobnějším popisu a charakteristice dohody o vině a trestu bude pojednáno v dalších kapitolách, jelikož se jedná o hlavní téma této práce.

2. Legislativní proces při přijímání dohody o vině a trestu

2.1 Pokusy o přijetí dohody o vině a trestu v minulosti

Dohoda o vině a trestu byla do českého právního řádu zavedena zákonem č. 193/2012 Sb., který novelizoval trestní řád. Tato novela nabyla účinnosti dne 1. září 2012. Jedná se o institut, který má své kořeny hlavně v anglosaské právní kultuře, ale v současné době se tento typ odklonu rozvíjí i v kultuře kontinentální. Od roku 2009 se používá ve Spolkové republice Německo a od roku 2006 je tento institut využíván i na Slovensku, kdy nabyl účinnosti rekodifikovaný trestní zákon²⁸ a také trestní řád.²⁹

Je třeba upozornit, že tento pokus přiblížit se západním zemím nebyl pokusem prvním. Snahy přijmout dohodu o vině a trestu sahají již do let 2005 a 2006, kdy byl tento návrh projednáván Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Šlo o návrh tehdejší vlády, který byl předložen spolu s návrhem zcela nového trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Při jeho projednávání poslanci přijali také poslanecký návrh, na jehož základě bylo do této novely kromě jiného vloženo také tzv. „řízení o prohlášení viny obžalovaným“. Tento návrh byl v dolní komoře Parlamentu přijat, ale, stejně jako návrh nového trestního zákoníku, byl Senátem zamítnut a vrácen a při dalším projednávání už opětovně přijat nebyl.

Další pokus o přijetí dohody o vině a trestu byl ještě méně úspěšný než ten první. Tento návrh novely trestního řádu byl vládou předložen v roce 2008, ale v rámci legislativního procesu se nedostal ani do třetího čtení.

---

28 zák. č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon

29 zák. č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok

2.2 Průběh přijetí platné právní úpravy dohody o vině a trestu

2.2.1 Projednávání v Poslanecké sněmovně

První úspěšné snahy o přijetí dohody o vině a trestu sahají do roku 2011, kdy vznikl návrh novely trestního řádu, který by dohodu o vině a trestu do českého právního řádu zakotvil. V návrhu byla obsažena nejen úprava dohody o vině a trestu, ale také úprava institutu tzv. spolupracujícího obviněného. Jednalo se o návrh vlády, kterou při projednávání zastupoval tehdejší ministr spravedlnosti ČR.

Návrh tohoto zákona byl Sněmovně předložen dne 13. října 2011 a dne 20. října 2011 byl rozeslán poslancům, aby se na jeho projednávání mohli připravit. Organizační výbor Poslanecké sněmovny PČR, kterému byl návrh postoupen předsedou Sněmovny, dne 26. října 2011 doporučil projednání tohoto zákona a navrhl, aby byl návrh zákona přikázán ústavně právnímu výboru k projednání.

2.2.1.1 První čtení

První čtení proběhlo dne 9. prosince 2011 na 32. schůzi Poslanecké sněmovny. Ministr spravedlnosti ČR zde uvedl: „*Cílem novely, kterou v tuto chvíli začínáme projednávat, je snaha zrychlit soudní řízení, a to soudní řízení trestní.*³⁰ (...) *Avizuji, že jsme se zde inspirovali slovenskou cestou, kdy již před několika lety vlády premiéra Dzurindy zavedly na Slovensku dohody o vině a trestu a výrazně zavedení tohoto institutu na Slovensku vedlo k tomu, že se zkrátila délka trestního řízení v průměru. Nemalá část trestné činnosti na Slovensku je řešena a sankcionována právě skrze tyto dohody o vině a trestu. Pokud vím a mám ta čísla, tak se jedná o tisíce případů ročně, kdy na Slovensku tento institut je využit.*“³¹ Jak je z jeho projevu zřejmé, je novela trestního řádu v oblasti dohody o vině a trestu inspirována slovenskou právní úpravou, kde je tento typ odklonu využíván již od roku 2006, jak už bylo zmíněno výše. Stranou zájmu nezůstal ani okruh trestných činů, u kterých by bylo možné dohodu o vině

30 PČR 2010-2013, PS, 32. schůze, 9.12.2011 [online]. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 18.10.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/032schuz/s032125.htm>

31 tamtéž

a trestu sjednat. Ministr spravedlnosti byl totiž toho názoru, že by bylo vhodné, aby byla dohoda použita jen na méně závažné formy trestné činnosti, trestní akademici měli však jiný názor, a to, aby mohla být dohoda sjednána při všech trestných činech, jako je tomu v současné době na Slovensku.³² S ministrovým názorem souhlasila i zpravodajka zákona, která uvedla: „*pokud je to zcela nový institut a pro kontinentální právo neznámý - tohoto institutu se užívá převážně v anglosaském systému -, tak souhlasím s názorem, že by pro začátek bylo vhodné zavést jej pouze pro méně závažné trestné činy a potom, podle toho, jak se uvidí, že se v praxi bude užívat a osvědčovat, by se mohlo uvažovat o jeho případném plošnějším rozšíření nebo užití i na více trestných věcí.*“³³

Následně se debata obrátila k postavení poškozeného, který se dle návrhu mohl vyjádřit jen k otázce škody a její náhrady. Poškozený byl tedy prakticky vyloučen z projednávání otázky viny a trestu obviněného, což ale bylo v rozporu s bodem 10 návrhu, který změnil § 43 odst. 1 TrŘ tím způsobem, že poškozený mohl projevit svůj názor k věci před koncem řízení o schválení dohody o vině a trestu. Takové vyjádření by ale prakticky ztratilo svůj význam, když by se k němu nepřihlíželo. Jedna z přítomných poslankyň tedy neformálně navrhl, aby překážkou uzavření dohody byl nesouhlas poškozeného nebo aby měl poškozený možnost se proti jejímu schválení odvolat.³⁴ Odkazovala na podmíněné zastavení trestního stíhání, kde poškozený může proti rozhodnutí podat stížnost.

Tato poslankyně také souhlasila, že tato úprava by mohla práci soudů ulehčit, ale měla obavy, jestli budou všichni pachatelé za své skutky potrestáni. Byla toho názoru, že pokud si pachatel bude moci výši svého trestu sám dohodnout, pak by nemuseli být od páchaní další trestné činnosti odrazeni. Nebyl by tak naplněn jeden z účelů trestního práva – prevence před pácháním trestné činnosti.

---

32 PČR 2010-2013, PS, 32. schůze, 9.12.2011 [online]. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 18.10.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/032schuz/s032125.htm>

33 PČR 2010-2013, PS, 32. schůze, 9.12.2011 [online]. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 19.10.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/032schuz/s032127.htm#r2>

34 tamtéž

Po jejím projevu následně proběhlo hlasování o přikázání návrhu ústavně právnímu výboru k projednání, kdy proti nehlasoval žádný poslanec, a tudíž byl návrh ústavně právnímu výboru přikázán.

Schůze ústavně právního výboru proběhla dne 18. ledna 2012 a na ní bylo doporučeno, aby Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR návrh novelizujícího zákona s určitými modifikacemi schválila. Tyto pozměňovací návrhy se týkaly nemožnosti uzavřít dohodu při řízení o zvlášť závažném zločinu³⁵ a v řízení proti uprchlému, dále se týkaly úpravy ustanovení o spolupracujícím obviněným, podmíněném zastavení trestního stíhání atd. Dne 24. ledna 2012 bylo toto doporučení ve formě usnesení doručeno poslancům.

2.2.1.2 Druhé čtení

Druhé čtení zákona se konalo na 36. schůzi Sněmovny dne 13. března 2012. Na tomto jednání bylo konstatováno, že by bylo nejlepší, aby se uzavření dohody o vině a trestu nevztahovalo na zvlášť závažné zločiny. Nejdříve by se totiž mělo vyhodnotit, jak využívání dohody funguje a případně v budoucnu projednat rozšíření její aplikace.³⁶

2.2.1.3 Třetí čtení

Třetí čtení se konalo dne 21. března 2012. Zde se hlasovalo o pozměňovacím návrhu ústavně právního výboru, který byl přijat. Dále se hlasovalo o schválení návrhu zákona jako celku, který byl poslanci také přijat, a tudíž s ním Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas. Návrh zákona byl tedy následně postoupen Senátu.

2.2.2 Projednávání v Senátu

Senátu byl návrh zákona postoupen dne 2. dubna 2012. Návrh byl předsedou Senátu předán organizačnímu výboru, který přikázal jeho projednání ústavně právnímu výboru.

---

³⁵ Úmyslné trestné činy na které zákon stanoví horní hranici trestu odnětí svobody min. 10 let

³⁶ PČR 2010-2013, PS, 36. schůze, 13.3.2012 [online]. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/036schuz/s036011.htm#r2>

Ústavně právní výbor se na své 43. schůzi, konané dne 18. dubna 2012, rozhodl doporučit schválení návrhu zákona ve znění, ve kterém byl postoupen dolní komorou Parlamentu ČR. Tento návrh novely trestního řádu byl projednáván na 21. schůzi Senátu dne 26. dubna 2012. Jeden ze senátorů se na ní vyjádřil v tom smyslu, že by byl rád, kdyby se dohoda o vině a trestu vztahovala i na trestné činy nejzávažnější povahy, tedy na zvláště závažné zločiny, protože v důsledku toho by se soudní řízení ještě více urychlila.

Při debatě se ale také objevil názor, který nesouhlasil s uvedením dohody o vině a trestu do českého právního řádu. Podle tohoto názoru mají výhodu bohatší občané, kteří budou mít možnost si mírnější sankci zaplatit. Následně bylo argumentováno tím, že při uzavírání dohody není přítomna veřejnost, v důsledku čehož není zaručen spravedlivý proces.

Poté se přistoupilo ke konečnému hlasování, při kterém byl návrh zákona schválen.

2.2.3 Vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů

Zákon byl následně doručen dne 3. května 2012 prezidentovi republiky k podepsání, což bylo učiněno. Dne 12. června 2012 byl zákon promulgován ve Sbírce zákonů pod číslem 193/2012 Sb. a dne 1. září 2012 nabyl účinnosti.

V roce 2020 však došlo k novele trestního řádu, v rámci které byla upravena ustanovení týkající se dohody o vině a trestu. V současné době je tak možné uzavřít dohodu o vině a trestu při spáchání jakéhokoliv typu trestného činu, tedy i zvláště závažného zločinu.

3. Právní úprava dohody o vině a trestu

3.1 Obecný úvod o dohodě o vině a trestu

V předchozích kapitolách bylo zmíněno, že byla dohoda o vině a trestu do českého právního řádu inkorporována v roce 2012 zákonem č. 193/2012 Sb., tudíž se jedná o institut, který stále není natolik starý. Jedná se o určitý druh odklonu, ve kterém státní zástupce jako zástupce veřejné žaloby³⁷ sjedná s obviněným dohodu, ve které, když obviněný prohlásí, že skutek spáchal, může očekávat určité výhody, než kdyby se trestní řízení vedlo standardní cestou.

V současné době neexistuje žádná právní definice pojmu dohoda o vině a trestu. Dle profesora Jelínka by bylo možné dohodu označit jako *procesní postup záležející v tom, že mohou obviněný, státní zástupce a případně i poškozený v přípravném řízení uzavřít úmluvu obsahující popis skutku, o kterém obviněný prohlásí, že jej spáchal, výměru trestu, resp. jiné sankce, a náhradu škody (nemajetkové újmy v penězích, vydání bezdůvodného obohacení), kterou státní zástupce předloží soudu ke schválení*.³⁸

Je důležité poznamenat, že na sjednání dohody není právní nárok. Přesto může její sjednání navrhnout jak státní zástupce, tak obviněný či jeho obhájce. V současné době je možné dohodu o vině a trestu uzavřít v řízení o všech trestných činech, ale podle § 63 odst. 1 ZSVM a § 175a odst. 8 TrŘ ji není možné uzavřít v řízení proti mladistvému a v řízení proti uprchlému. Tato úprava ale neplatila vždy – do 30. září 2020 totiž platilo, že dohodu o vině a trestu je možné uzavřít jen v řízeních o přečinech a zločinech. Od stejného dne už také nadále neplatí povinnost obviněného být zastoupen advokátem při jejím sjednávání, jelikož už se nadále nejedná o specifický důvod nutné obhajoby podle § 36 TrŘ, ale pokud se stále jedná o případ nutné obhajoby, musí být obhájce sjednání přítomen i nadále.

Tento stav je důsledkem provedené novely trestních předpisů, která nabyla

---

³⁷ § 4 odst. 1 písm. a) zák. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství

³⁸ JELÍNEK, J. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 10, s. 19.

účinnosti dne 1. října 2020. Jedná se o zákon č. 333/2020 Sb., který novelizoval trestní řád i trestní zákoník a další zákony v oblasti trestního práva. Cílem této nové úpravy by mělo být hlavně zvýšení počtu ukládaných peněžních trestů oproti jiným druhům trestů např. krátkodobých nepodmíněných trestů odnětí svobody, pokud se to jeví jako vhodné řešení. Tomu jsou nakloněny též Nejvyšší soud a Nejvyšší státní zastupitelství, jež spolupořádaly k této problematice zvláštní semináře.³⁹ V této souvislosti byl zrušen tzv. náhradní trest odnětí svobody upravený v § 69 TrZ. Toto ustanovení bylo novelizováno tak, že pokud bude peněžitý trest splacen alespoň zčásti, bude v trest odnětí svobody přeměněna jen ta zbývající nesplacená část peněžitého trestu podle zákonem stanoveného přepočtu a nikoliv trest celý, jako tomu bylo původně. Tato změna by mohla pachatele motivovat k zaplacení alespoň části uloženého trestu.

Cílem novely v oblasti dohody by mělo být rozšíření jejího využití, které by mělo trestní řízení podstatně zjednodušit a zrychlit. To bylo provedeno tím způsobem, že byla zrušena obligatorní podmínka přítomnosti obhájce obviněného při sjednání dohody o jakémkoliv trestném činu. Dle mého názoru přispěje tato změna ke zvýšení počtu uzavíraných dohod, jelikož ustanovení obhájce obviněnému je časově náročné, a tudíž částečně v rozporu s hlavním smyslem vyřízení trestní věci prostřednictvím dohody o vině a trestu, kterým je urychlení trestního řízení (srov. 1.2.4 Dohoda o vině a trestu). Díky této skutečnosti nebyli tomuto řešení příliš nakloněni ani státní zástupci.

Další změnou provedenou tímto zákonem je rozšíření dohody o vině a trestu i na zvlášť závažné zločiny. Podle názoru zákonodárce zde žádný důvod, proč by se nemohla dohoda vztahovat na všechny druhy trestných činů, neexistoval. S tímto rozhodnutím zákonodárce ale částečně nesouhlasím. Osobně bych z právní úpravy vyňal možnost uzavřít dohodu o vině a trestu týkající se zvlášť závažných zločinů uvedených v hlavě I zvláštní části TrZ. Život a zdraví jedince by totiž měla být hodnota, jež by měla být ve společnosti nejvíce chráněna, a proto si myslím, že není správné, aby mohl obviněný o svém trestu se

---

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Dostupné online z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=453&CT1=0>

státním zástupcem nějakým způsobem jednat, i přesto že musí být trest navržen v rámci zákonné trestní sazby.

Třetí změnou provedenou touto novelou je možnost uzavření dohody o vině a trestu v průběhu řízení před soudem dle § 206b TrŘ. Myslím si, že tato možnost je v rozporu s cíli, jichž by mělo být při sjednání dohody dosaženo, jelikož státní zástupce by měl o možnosti uzavřít tuto dohodu uvažovat ještě před tím, než podá obžalobu nebo jiný návrh k soudu. Pokud se ke sjednání dohody o vině a trestu nerozhodne, není příliš pravděpodobné, že změní svůj názor v řízení před soudem. Ani nebude urychleno trestní řízení s ohledem na dobu trvání přípravného řízení, na dobu nutnou ke sjednání dohody atd. Tato úprava přináší dle mého úsudku výhody spíše obviněnému, který bude nově vědět, jaký trest mu státní zástupce v obžalobě navrhuje a když si promyslí důsledky po skončení hlavního líčení, může dojít k závěru, že sjednání dohody by pro něj bylo výhodnějším řešením.

Poslední inovací v oblasti dohody o vině a trestu je možnost soudu obviněnému mimořádně snížit výměru trestu odnětí svobody v případě sjednání dohody, pokud se to zdá s ohledem na stíhaný trestný čin, osobu obviněného a spolupráci s OČTŘ vhodné. Toto rozhodnutí zákonodárce by také mohlo dle mého názoru probudit zájem o sjednávání dohod z řad obviněných.

Aby mohla být dohoda o vině a trestu platně sjednána musí k tomu být splněny určité podmínky:

- výsledky vyšetřování musí dostatečně prokázat, že se skutek stal,
- obviněný musí dále prohlásit, že skutek, pro který je stíhán, spáchal,
- nesmí existovat pochybnosti o tom, že prohlášení obviněného je pravdivé,
- obě strany se musí shodnout na druhu a výměře trestu, který nesmí odporovat ustanovením trestního zákoníku.⁴⁰

Ne všichni experti z praxe jsou ale s úpravou institutu dohody o vině a trestu spokojeni. Je namítáno, že při sjednávání dohody nejsou brány v potaz

---

40 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 743.

některé základní zásady trestního práva procesního. Pro zákonodárce je důležité, aby trestní řízení probíhala rychle, někdy i na úkor zjištění, co se opravdu stalo. Tím je tak porušena zásada materiální pravdy, nacházející se v ustanovení § 2 odst. 5 TrŘ, protože stačí, aby důkazy shromážděné při vyšetřování nebyly v rozporu s tvrzeními obviněného. Další zásadou, se kterou je uzavírání dohody o vině a trestu v rozporu, ale jistě ne poslední, je zásada uvedená v § 2 odst. 3 TrŘ - tzv. zásada legality. Podstatou této zásady je skutečnost, že státní zástupce má, pokud zákon nestanoví něco jiného, povinnost všechny trestné činy, o nichž se dozví, stíhat. To zde ale neplatí, jelikož místo trestního stíhání obviněného s ním může uzavřít dohodu o vině a trestu.

Účelem odklonů a tedy i samotné dohody o vině a trestu je zjednodušení a urychlení trestních řízení tam, kde je to vhodné, aby se státní zástupci a popřípadě i soudci mohli věnovat dokazování v důležitějších a složitějších kauzách, které řeší.⁴¹ V neposlední řadě se ušetří také nemalé finanční náklady, které vedení trestních řízení stojí. Nepochybně je také významné, že oběti trestných činů nebudou nuceny si své již jednou prožité utrpení znovu připomínat, kdyby se znovu setkaly s obviněným při hlavním líčení nebo o činu musely znovu svědčit.⁴²

3.2 Sjednávání dohody o vině a trestu v přípravném řízení

Dohoda o vině a trestu je v českém právním řádu upravena v § 175a až § 175b a § 314a až § 314s TrŘ. Celé řízení zahrnuje dvě fáze, kde se v první fázi samotná dohoda sjednává a v druhé je následně schvalována soudem. Rozhodnutí sjednat dohodu má v pravomoci jen státní zástupce (srov. § 175 odst. 1 písm. c) TrŘ), ale jak už bylo nastíněno v kapitolách předchozích, může její sjednání navrhnout státnímu zástupci i obviněný nebo jeho obhájce.⁴³

Aby státní zástupce vůbec mohl začít uvažovat o tom, že s obviněným uzavře dohodu o vině a trestu, musí z okolností, které byly při vyšetřování

---

41 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

42 Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, Sněmovní tisk č. 510/2011, s. 72.

43 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 742.

zjištěny policejním orgánem, vyplývat, že skutek, který je předmětem trestního stíhání, je trestným činem a že jej skutečně spáchal obviněný. O těchto skutečnostech nesmí být žádné zásadní pochybnosti, v opačném případě by měl státní zástupce ustoupit od sjednání dohody o vině a trestu a podat k soudu obžalobu.⁴⁴

Pokud dohodu navrhne obviněný, ale státní zástupce bude považovat jeho návrh za nedůvodný, je státní zástupce povinen obviněného a případně také jeho obhájce vyrozumět o tom, že s návrhem na uzavření dohody nesouhlasí. Svůj postoj by měl také odůvodnit. Jelikož se nejedná o rozhodnutí, nelze se proti němu bránit žádným opravným prostředkem.⁴⁵

Jak již bylo popsáno výše, lze dohodu nově od 1. října 2020 uzavřít u všech druhů trestných činů, což v minulosti neplatilo. Nebylo totiž možné ji sjednat u trestných činů nejzávažnější povahy, tedy u zvláště závažných zločinů. I nadále ale platí, že ji nelze sjednat v *řízení proti uprchlému a v řízení proti mladistvému, který ještě nedovršil 18 let věku*.⁴⁶ Naopak poté, co 18 let věku dovrší, už to možné je.⁴⁷

Od stejného data také neplatí obligatorní podmínka přítomnosti obhájce obviněného při sjednávání dohody. Jejím cílem by totiž mělo být urychlení trestního řízení, ale v případech nutné obhajoby, kdy si obviněný svého obhájce sám nezvolí, nezbývá jiná možnost než mu ho opatřením ustanovit a to by mohlo celé řízení prodloužit.

Státní zástupce by měl myslet také na to, jestli je případné uzavření dohody o vině a trestu vhodné a odpovídající s ohledem na trestný čin, jehož se obviněný dopustil, jestli se např. snažil své jednání napravit ihned po činu nebo až po určité době, dále by se měl zabývat osobou a zájmy poškozeného a tím, jaký

---

44 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

45 tamtéž

46 § 175a odst. 8 TrŘ, § 63 ZSVM.

47 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

trest by byl pro obviněného nejvhodnější.⁴⁸

Pokud jsou všechny tyto podmínky splněny, může státní zástupce přikročit k zahájení jednání o dohodě. Tohoto jednání se musí zúčastnit jak státní zástupce, tak i obviněný. V případě nutné obhajoby musí být přítomen i obhájce obviněného. Obviněný se k tomuto jednání předvolává (srov. § 175a odst. 2 ve spojení s § 64 odst. 1 písm. a) TrŘ), kdežto případný obhájce a poškozený se o tomto jednání pouze vyrozumí.⁴⁹ V předvolání se uvede datum, čas a místo jednání.⁵⁰ Účelem účasti poškozeného na jednání je jeho vyjádření se k otázce náhrady škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení.⁵¹ Svůj nárok může poškozený uplatnit pouze do skončení prvního jednání o uzavření dohody, o čemž musí být poučen.⁵² Pokud tak do této doby neučiní, jeho právo tak zanikne.⁵³

Pokud nebude obviněný ochoten dohodu o vině a trestu uzavřít, vyhotoví o tom státní zástupce záznam, který se vloží do vyšetřovacího spisu s odůvodněním, proč tak obviněný učinil.⁵⁴

Při jednání musí státní zástupce dbát zájmů poškozeného (srov. § 175a odst. 5 TrŘ). Jedná se o jeden z aspektů odklonů a restorativní justice vůbec. Poškozený musí být policejním orgánem nebo státním zástupcem poučen, že může být sjednána dohoda o vině a trestu a v tom případě, že musí vznést svůj požadavek na náhradu nejpozději do konce prvního jednání, jak již bylo zmíněno výše. A to i když nejsou splněny další obligatorní podmínky. V případě, že poškozený náhradu škody nepožaduje a svého nároku na ni se vzdá, postupuje se takovým způsobem, jako by žádný poškozený vůbec neexistoval.

Jednání o uzavření dohody o vině a trestu má poškozený právo se účastnit,

---

48 Dle čl. 61 odst. 3 pokynu obecné povahy NSZ č. 9/2019

49 § 175a odst. 2 TrŘ.

50 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

51 tamtéž

52 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 743.

53 tamtéž

54 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

ne však povinnost. Svůj nárok na náhradu může uplatnit případně i písemně.⁵⁵ Poškozený se na tomto setkání vyjadřuje především k výši škody a způsobu jejího nahrazení, ale je důležité zdůraznit, že i když se obviněný s poškozeným ohledně náhrady škody nedohodnou, může být dohoda i přesto platně sjednána. Současně se poškozený může vyjádřit i k otázce viny obviněného, ale tímto není státní zástupce vázán. Tato skutečnost byla také kritizována v rámci prvního čtení projednávání zákona v legislativním procesu, že toto vyjádření nemá v konečném důsledku význam (viz. kap. 2.2.1.1 První čtení). V případě, že se poškozený na jednání nedostaví a byl o jeho konání řádně vyrozuměn, nevzniká zde překážka nemožnosti uzavření dohody o vině a trestu.⁵⁶ V takovém případě je možné, aby jeho zájmy chránil i státní zástupce, který je ale v každém případě vázán výší nároku, kterou poškozený uplatnil.⁵⁷

Když dojde ke shodě mezi obviněným a státním zástupcem na znění dohody se všemi náležitostmi, které dohoda o vině a trestu musí obsahovat,⁵⁸ doručí se obviněnému, jeho případnému obhájci a poškozenému, jenž včas uplatnil svůj nárok na náhradu škody, její opis. Současně se doručí i soudu s návrhem na její schválení, který o něm bude rozhodovat i s dalšími důležitými dokumenty.⁵⁹ Většinou se jedná o protokol o sjednání dohody a kompletní vyšetřovací spis, aby si soud mohl sám udělat představu o její správnosti. Až do doby než bude tato dohoda schválena, má státní zástupce možnost vzít návrh na její schválení zpět. Děje se tak nejčastěji v případech, když se např. objeví nové skutečnosti, které by mohly odůvodnit jinou právní kvalifikaci skutku.⁶⁰ Právnem odstoupit od dohody o vině a trestu do doby jejího schválení však disponuje i obviněný.⁶¹

V případě, že obviněný nebude se zněním dohody souhlasit, má státní

---

55 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online*. [právní informační systém]. Praha: C. H. Beck, 2013.

56 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 29 – 30.

57 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online*. [právní informační systém]. Praha: C. H. Beck, 2013.

58 § 175a odst. 6 TrŘ

59 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 743.

60 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 31 – 32.

61 tamtéž

zástupce povinnost provést záznam do protokolu. V takovém případě pokračuje přípravné řízení, důsledkem čehož bude buď podání obžaloby nebo návrhu na potrestání k soudu, nebo jiné rozhodnutí ve věci.⁶² K prohlášení viny obviněného se v dalším průběhu řízení nepřihlíží.⁶³

3.2.1 Náležitosti dohody o vině a trestu dle trestního řádu

Náležitosti, které obsahuje dohoda o vině a trestu, jsou upraveny v § 175a odst. 6 TrŘ. Jedná se o tyto náležitosti:

a) označení státního zástupce, obviněného a poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení,

b) datum a místo jejího sepsání,

c) popis skutku, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, případně jiných okolností, za nichž k němu došlo, tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem,

d) označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu,

e) prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu,

f) v souladu s trestním zákoníkem dohodnutý druh, výměru a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby, případně upuštění od potrestání, a rozsah přiměřených omezení a povinností v případě, že to trestní zákoník umožňuje a že byly dohodnuty; při dohodě o druhu a výměře trestu se přihlédně i k tomu, zda obviněný trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch (§ 39 odst. 8 trestního zákoníku),

⁶² ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: Beck-online. [právní informační systém]. Praha: C. H. Beck, 2013.

⁶³ tamtéž

g) rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, bylo-li dohodnuto,

h) ochranné opatření, přichází-li v úvahu jeho uložení a bylo-li dohodnuto,

i) podpis státního zástupce a obviněného, dále podpis obhájce, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu, a podpis poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.

Náležitosti, které jsou uvedeny pod písmeny *a)* až *f)* a pod písmenem *i)* jsou obligatorního charakteru a musí být v dohodě obsaženy vždy. Náležitosti uvedené pod body *g)* a *h)* musí být v dohodě jen v těch případech, pokud se na nich obviněný s poškozeným, resp. se státním zástupcem dohodli. Pokud si je strany nesjednaly, nejedná se o překážku nesjednání samotné dohody o vině a trestu.⁶⁴

Dohoda o vině a trestu musí být vždy vyhotovena písemně a jak vyplývá z § 175a odst. 7 TrŘ, v určitém počtu stejnopisů, aby obdržel státní zástupce, obviněný, případně jeho obhájce a poškozený vždy jedno vyhotovení.

3.2.2 Návrh na schválení dohody o vině a trestu

Když dojde k úspěšnému sjednání dohody o vině a trestu mezi stranami, je třeba, aby byl vyhotoven tzv. návrh na schválení dohody o vině a trestu, který je zasílán s dohodou o vině a trestu a kompletním spisovým materiálem k soudu, který o něm musí rozhodnout, protože jen soud smí rozhodovat o vině a trestu.⁶⁵

Vedle obžaloby a návrhu na potrestání se jedná o třetí způsob, jakým může státní zástupce vést trestní stíhání osob před soudem.

Náležitosti, které musí být obsaženy v návrhu na schválení, trestní řád na

⁶⁴ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

⁶⁵ čl. 90 Ústavy a čl. 40 odst. 1 LZPS

rozdíl od obžaloby, návrhu na potrestání nebo již zmíněné dohody o vině a trestu nijak konkrétně nespecifikuje. Trestní řád stanoví jen to, že v případě, že se poškozený s obviněným neshodli v otázce výše škody a způsobu jejího nahrazení, je státní zástupce povinen na tuto skutečnost v návrhu na schválení upozornit.⁶⁶ Dále ještě trestní řád upozorňuje, že návrh na schválení nesmí být podán ve větším rozsahu než byla sjednána dohoda o vině a trestu. V návrhu tak nesmí být uvedeno např. více skutků nebo větší škoda, než která je uvedena v dohodě.⁶⁷

Využitím analogie by se měly v návrhu na schválení dohody o vině a trestu objevit ty náležitosti, které by měla obsahovat každá obžaloba podle § 177 TrŘ v rámci standardního trestního řízení. Samozřejmě s ohledem na zvláštnosti, které s sebou řízení o schválení dohody o vině a trestu nese.⁶⁸

Důsledkem toho by měl návrh na schválení dohody o vině a trestu obsahovat tyto náležitosti:

- a) označení státního zástupce a státního zastupitelství,
- b) datum sepsání návrhu na schválení dohody o vině a trestu,
- c) označení místně a věcně příslušného soudu, který o návrhu bude rozhodovat,
- d) označení obviněného – jeho jméno, příjmení, datum a místo narození, adresu trvalého bydliště, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou,
- e) údaje, kde a kdy byla dohoda sjednána, jestli se k ní připojil také poškozený. Státní zástupce musí také uvést, jakého skutku se dohoda týká, jaký trestný čin je ve skutku spatřován (musí být popsán jeho zákonnými znaky i právní kvalifikací),
- f) druh a výměru trestu,

---

66 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

67 tamtéž

68 tamtéž

g) pokud dohoda o vině a trestu obsahuje např. i výroky o náhradě škody nebo ochranném opatření, tak i je,

h) návrh na schválení by měl obsahovat také odůvodnění, proč se ke sjednání dohody o vině a trestu státní zástupce rozhodl, proč si myslí, že závěry zjištěné při vyšetřování dostatečně a bez pochybností prokazují, že je skutek trestným činem a že jej spáchal obviněný a jakými myšlenkami se žalobce řídil, když vybíral druh a výměru trestu. V odůvodnění by se mělo objevit také stanovisko obviněného a poškozeného,

i) v případě, že není shoda na náhradě škody, musí být na to soud upozorněn.⁶⁹

Poté co je návrh na schválení dohody o vině a trestu sepsán, je k němu připojena samotná dohoda o vině a trestu a vyšetřovací spis. Státní zástupce ho podepíše a otiskne úředním razítkem státního zastupitelství.⁷⁰

3.3 Schvalování dohody o vině a trestu soudem

Schvalování dohody o vině a trestu před soudem je konečnou procesní fází tohoto typu řízení. Tato část řízení je v trestním řádu upravena v § 314o až § 314s.

Po doručení návrhu na schválení dohody o vině a trestu příslušnému soudu předseda senátu, resp. samosoudce, který bude o tomto návrhu rozhodovat, musí toto podání předběžně přezkoumat. Je velmi důležité zdůraznit, že ani jeden z nich nemá právo do předmětné dohody nijak zasahovat a její znění nijak měnit.⁷¹ Podle obsahu návrhu a také spisu se může rozhodnout o svém dalším postupu podle § 314o odst. 1 TrŘ takto:

- nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu,
- rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu,

⁶⁹ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

⁷⁰ tamtéž

⁷¹ JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 744.

- nařídí předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

Pokud se po přezkoumání nevyskytnou žádné důvody, pro které by měl být návrh odmítnut nebo pro nařízení předběžného projednání návrhu, musí předseda senátu nařídít povinně veřejné zasedání.⁷² Tohoto veřejného zasedání se musí účastnit jak státní zástupce tak i obviněný.⁷³ Jelikož je dohoda o vině a trestu jedním z druhů odklonů, není možné, aby se konalo hlavní líčení, jako by tomu bylo při standardním průběhu trestního řízení. O dalším postupu v rámci veřejného zasedání bude pojednáno podrobněji v následující části práce.

V případě procesních vad nebo je-li dohoda o vině a trestu nesprávná či nepřiměřená z důvodů týkajících se zjištěného skutkového stavu, druhu a výše trestu nebo rozsahu a způsobu náhrady škody, případně z důvodu závažného porušení práv obviněného, může předseda senátu tento návrh na schválení odmítnout. Procesními vadami se míní hlavně případy, kdy byla dohoda sjednána v řízeních, ve kterých je to ze zákona nepřípustné např. v řízení proti uprchlému nebo v řízení proti mladistvému. Dále je procesní vadou fakt, že obviněný neměl v řízení obhájce, ačkoliv ho podle zákona mít měl.⁷⁴ O odmítnutí návrhu na schválení rozhodne předseda senátu usnesením, které by měl také dostatečně odůvodnit, zvláště by měl označit jednotlivé vady a zjištění, které jsou podkladem pro jeho rozhodnutí, protože jedině tak bude předmětné usnesení dostatečně přezkoumatelné a státní zástupce se může těchto vad příště vyvarovat.⁷⁵ Proti usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu je jako opravný prostředek přípustná stížnost,⁷⁶ jež má odkladný účinek a k jejímuž podání je oprávněn státní zástupce a obviněný.⁷⁷ Rozhodovat o ní bude senát soudu, který je nadřízený soudu, proti jehož usnesení stížnost směřuje.⁷⁸ Jakmile nabyde usnesení

---

72 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

73 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 744.

74 tamtéž

75 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

76 § 314o odst. 2 TrŘ

77 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

78 tamtéž

právní moci, vrátí se věc zpět do přípravného řízení.⁷⁹

Za určitých okolností, zejména se to týká obsahu návrhu na schválení a obsahu vyšetřovacího spisu, může předseda senátu také nařídit předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Toto projednání je nařízeno povinně, jedná-li se o pochybnosti, které se vážou k věcné a místní příslušnosti soudu, ke kterému byl návrh podán. Podobným způsobem se postupuje v případě, když je předseda senátu toho mínění, že je stíhaný čin kvalifikovatelný spíše jako přestupek, správní disciplinární delikt nebo správní pořádkový delikt, a tudíž má být podle § 171 odst. 1 TrŘ postoupen jinému orgánu, který by o něm měl rozhodnout nebo pokud by mělo být schváleno narovnání nebo zastaveno, podmíněně zastaveno anebo přerušeno trestní stíhání.

Předběžné projednání se v zásadě koná v rámci neveřejného zasedání, ale je-li to potřebné, může předseda senátu nařídit zasedání veřejné (srov. § 314p odst. 2 TrŘ).

Závěrem předběžného projednání může soud učinit některé z těchto taxativně vymezených rozhodnutí, které jsou uvedeny v ustanovení § 314p odst. 3 a 4 TrŘ. Těmito rozhodnutími se rozumí:

a) rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližše společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný, má-li za to, že sám není příslušný k jejímu projednání,

b) postoupí věc jinému orgánu, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 171 odst. 1,

c) trestní stíhání zastaví, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 1,

d) trestní stíhání přeruší, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 173 odst. 1,

---

⁷⁹ § 314o odst. 3 TrŘ

e) *trestní stíhání podmíněně zastaví podle § 307 nebo rozhodne o schválení narovnání podle § 309 odst. 1,*

f) *rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu pro závažné procesní vady, zejména neměl-li obviněný při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce, ačkoli ho podle zákona mít měl, nebo z důvodů uvedených v § 314r odst. 2.*

(4) Po předběžném projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu může soud také zastavit trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2.

Soud v těchto případech rozhoduje formou usnesení.⁸⁰ Proti usnesení podle § 314p odst. 3 písm. b) až f) a podle § 314p odst. 4 je přípustná stížnost jako řádný opravný prostředek.⁸¹ Tento typ opravného prostředku může podat státní zástupce a obviněný.⁸² V některých případech ji může podat také poškozený. Jedná se o případy usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání.⁸³ Stížnost má odkladný účinek jen v případech, směřuje-li proti usnesení podle § 314p odst. 3 písm. b), c), e) a f) a také podle § 314p odst. 4 TrŘ.⁸⁴

3.3.1 Průběh veřejného zasedání

O konání veřejného zasedání může být rozhodnuto buď bezprostředně po doručení návrhu na schválení dohody, nebo po jeho předběžném projednání.⁸⁵

Veřejného zasedání jsou povinni se zúčastnit státní zástupce i obviněný.⁸⁶ Nutná účast obviněného na jednání zajišťuje účel sjednání dohody o vině a trestu, když ta je založena na svobodné vůli a dobrovolnosti obviněného ji uzavřít s cílem

---

80 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

81 tamtéž

82 § 142 odst. 1 TrŘ

83 § 314p odst. 5 věta druhá TrŘ

84 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

85 tamtéž

86 § 314q odst. 1 poslední věta TrŘ

dohodnout se s žalobcem na případné výši trestu.⁸⁷ Obviněný se k veřejnému zasedání předvolává. Státní zástupce a případný obhájce obviněného se o konání veřejného zasedání pouze vyrozumívají. Vyrozuměn musí být také poškozený, i když žádný svůj nárok na náhradu škody nevznesl. To neplatí, pokud se svých procesních práv výslovně vzdal.⁸⁸ Pokud je poškozený zastoupen zmocněncem, stačí vyrozumět o konání veřejného zasedání pouze jeho. Nejpozději okamžikem doručení předvolání je soud povinen doručit obviněnému také návrh na schválení dohody o vině a trestu.⁸⁹ Předvolání a návrh na schválení dohody o vině a trestu je vždy nutno obviněnému doručit do vlastních rukou.⁹⁰ Tzv. náhradní doručení uložením podle § 64 odst. 4 TrŘ je zde podle § 64 odst. 5 písm. a) TrŘ absolutně vyloučeno. V případě, že obviněnému nelze doručit předvolání k veřejnému zasedání, je trestní stíhání obviněného obligatorně přerušeno (srov. § 314r odst. 5 poslední věta).

Po zahájení zasedání předseda senátu sdělí, jaká věc má být projednána. Následně se předseda senátu ujistí, jestli se na jednání dostavily všechny osoby, jejichž přítomnost je zapotřebí. V případě, že nejsou přítomni státní zástupce, obviněný nebo jeho případný obhájce, není možno v jednání pokračovat a je třeba jej odročit.⁹¹ Případná nepřítomnost poškozeného, resp. jeho zmocněnce však není překážkou.⁹²

Státní zástupce poté přednese návrh na schválení dohody o vině a trestu. Přednes návrhu obsahuje podobné náležitosti jako přednes obžaloby.⁹³

Poté co státní zástupce svoji řeč dokončí, je obviněný vyzván předsedou senátu, aby se vyjádřil ke skutečnostem, zda sjednané dohodě o vině a trestu rozumí, jestli prohlásil, že skutek spáchal bez toho, aniž by na něj byl vyvíjen nepřípustný nátlak a také jestli rozumí všem důsledkům, které pro něj sjednaná

---

87 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

88 tamtéž

89 tamtéž

90 § 64 odst. 1 písm. a) TrŘ

91 § 219 odst. 1, § 238 TrŘ

92 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

93 tamtéž

dohoda o vině a trestu představuje, zvláště pak vzdání se práva na projednání věci v hlavním líčení a omezení důvodů, pro něž je možné podat proti rozhodnutí soudu řádný opravný prostředek.⁹⁴

Pokud se zasedání účastní i poškozený, má také on právo vyjádřit svůj názor na předmětnou dohodu a také na předchozí vyjádření obviněného. Tímto krokem je naplněna jedna ze základních zásad trestního procesu, která je uvedena v § 2 odst. 15 TrŘ, tedy že OČTŘ mají za všech okolností povinnost dbát práv poškozeného. Poškozený se zde vyjadřuje hlavně k výši škody a způsobu jejího nahrazení. Toto ale není jediná oblast, na kterou může vyjádřit svůj názor. Může se také vyjádřit k průběhu sjednávání dohody o vině a trestu, vině či případnému potrestání obviněného.⁹⁵

V průběhu veřejného zasedání se při projednávání návrhu na schválení neprovádí dokazování. Má-li soud za to, že je tu potřeba některé skutečnosti dodatečně ověřit, může být obviněný vyslechnut nebo mohou být pochybnosti podle potřeby vyvráceny jiným způsobem, např. podáním vysvětlení dalších osob.⁹⁶

Po těchto úkonech následuje závěrečná část jednání, kde přednesou jednotlivé strany své konečné návrhy. Po těchto návrzích se koná závěrečná porada soudu, kde se jednotliví členové senátu poradí, jak by měli o návrhu rozhodnout. Konečně je soudem vyhlášeno rozhodnutí, které je odůvodněno, dále jsou strany poučeny o opravném prostředku a vyjádří se, jestli ho podají nebo zda se práva na jeho podání vzdají, případně jestli si k jeho podání ponechají lhůtu. Předseda senátu následně veřejně zasedání ukončí.⁹⁷

Do té doby než se soud odebere k závěrečné poradě, smí státní zástupce vzít svůj návrh na schválení dohody o vině a trestu samozřejmě zpět.⁹⁸ Ve většině případů se tak děje, když jsou objeveny nějaké nové skutečnosti, které toto

---

94 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 744 - 745.

95 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

96 tamtéž

97 tamtéž

98 § 314o odst. 5 TrŘ

zpětvzetí odůvodňují.⁹⁹ Tento návrh, na rozdíl od obžaloby, smí státní zástupce vzít zpět i bez souhlasu obviněného.¹⁰⁰ Dlouhou dobu nebylo úplně jasné, jestli i obviněný smí učinit podobný úkon, tj. odstoupit od již sjednané dohody o vině a trestu, protože o tom se trestní řád nezmiňuje. Král je toho názoru, že ano, neboť bez svobodné a vážné vůle obviněného by ji soud stejně neschválil.¹⁰¹ Definitivně tuto otázku rozsoudil až Ústavní soud ČR, který ve svém nálezu konstatoval, že obviněný je také oprávněn od dohody o vině a trestu odstoupit, protože v opačném případě by nebyl naplněn požadavek rovnosti zbraní, a jednalo by se o porušení práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 LZPS.¹⁰²

Do 30. září 2020 bylo veřejné zasedání jediným možným způsobem, jak mohla být dohoda o vině a trestu schválena prostřednictvím odsuzujícího rozsudku. Novela ale do trestního řádu včlenila nový § 206b, který umožňuje, aby předseda senátu v průběhu hlavního líčení, pokud se mu to zdá vhodné, stranám navrhl sjednání dohody. V případě, že s tím státní zástupce i obžalovaný souhlasí, je hlavní líčení přerušeno nebo odročeno, aby mohla být dohoda sjednána. Při sjednávání dohody o vině a trestu se i v tomto případě postupuje přiměřeně dle § 175a TrŘ. V případě úspěšného sjednání dohody se i nadále pokračuje v hlavním líčení, kde státní zástupce přednese návrh dohody a navrhne soudu, aby ji schválil. Poté se postupuje přiměřeně dle § 314q odst. 3 až 5 a § 314r TrŘ. Když se strany na znění dohody neshodnou nebo není soudem schváleno, pokračuje hlavní líčení podle původně podané obžaloby.¹⁰³ K učiněnému prohlášení o spáchání činu se ani zde nesmí přihlížet, ledaže by obžalovaný soud požádal, aby toto prohlášení považoval za prohlášení dle § 206c TrŘ. V tomto případě soud rozhodne, zda toto prohlášení o vině přijímá a pokud ano, nebude se již provádět v rozsahu tohoto prohlášení dokazování. Je nezbytné zdůraznit, že už jednou soudem přijaté prohlášení o vině nemůže vzít obžalovaný zpět a nemůže ani podat odvolání vůči skutečnostem v něm uvedeným.¹⁰⁴ Také prohlášením viny by se

99 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 31 - 32.

100 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

101 KRÁL, V. Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu. *Právní rozhledy*. 2008, č. 20, s. 2.

102 Nález Ústavního soudu ze dne 4. února 2020, sp. zn. I. ÚS 1860/19.

103 § 206b TrŘ

104 KOCINA, J. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu. *Bulletin advokacie*. 2020, č. 11, s. 19.

mohl obžalovaný dočkat zmírnění trestu pod samou spodní hranici zákonné trestní sazby.¹⁰⁵

3.3.2 Způsoby rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

3.3.2.1 Schválení dohody o vině a trestu

Schválení dohody o vině a trestu prostřednictvím odsuzujícího rozsudku¹⁰⁶ je upraveno v ustanovení § 314r odst. 4 TrŘ. Dohoda o vině a trestu je soudem schválena v případě, že ji akceptuje a nebyla nalezena žádná procesní pochybení při jejím sjednávání v rámci přípravného řízení.¹⁰⁷

Rozsudek, jímž je obviněný prohlášen vinným, se vždy vyhláší veřejně.¹⁰⁸ Většinou se tak stává okamžitě po skončení jednání ve věci. Po vyhlášení musí být rozsudek alespoň stručně odůvodněn a strany musí být poučeny o možnosti podat opravný prostředek.¹⁰⁹ Ve většině případů se strany práva na opravný prostředek výslovně vzdají, protože jde o výroky, na kterých se navzájem dohodly a soud bude mít tedy možnost vytvořit zjednodušený rozsudek.¹¹⁰

Náležitosti rozsudku se nacházejí v ustanovení § 120 a násl. TrŘ. Ve výroku tohoto speciálního typu rozsudku musí být ještě navíc uvedeno, že se jím dohoda o vině a trestu schvaluje (srov. § 120 odst. 4 a § 314r odst. 4 TrŘ). Výroky soudu týkající se viny, trestu, případně ochranného opatření a výrok o náhradě škody musí znít v rozsudku stejným způsobem tak, jak byly dohodnuty při jednání o vině a trestu. Pokud by výroky soudu zněly jinak, šlo by o významné pochybení soudu a zavadalo by to příčinu pro případné podání řádného opravného prostředku.¹¹¹

---

105 § 58 odst. 2 písm. b) TrZ

106 Povaha odsuzujícího rozsudku znamená jeho vykonatelnost v případě nabytí právní moci, povinnost náhrady nákladů řízení, zápis do Rejstříku trestů a také vznik překážky věci rozsouzené.

107 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 745.

108 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

109 tamtéž

110 tamtéž

111 § 245 odst. 1 TrŘ

Výrok o náhradě škody se v rozsudku nachází i v případě, že se poškozený jednání o dohodě sám osobně neúčastnil a byl při něm zastoupen státním zástupcem a takový výrok byl v dohodě o vině a trestu sjednán.¹¹²

V případech, kdy výrok o náhradě škody vůbec sjednán nebyl, je soud oprávněn o něm rozhodnout. Tento postup ze strany soudu by ale mohl být značně sporný. Základem institutu dohody o vině a trestu je totiž fakt, že se obviněný se státním zástupcem dohodne na znění výroků rozhodnutí, tudíž legitimně očekává, že už se nic měnit nebude. Tímto postupem by tedy mohl být porušen čl. 6 odst. 3 písm. d) EÚLP, tedy právo na spravedlivý proces, kdyby se obviněný nemohl k předmětnému nároku poškozeného a důkazům, které ho odůvodňují, vyjádřit.¹¹³

3.3.2.2 Neschválení dohody o vině a trestu

Existují čtyři důvody pro něž nebude dohoda o vině a trestu soudem schválena¹¹⁴:

- dohoda je nesprávná nebo nepřiměřená z pohledu zjištěného skutkového stavu,
- dále v případě, že je dohoda nesprávná nebo nepřiměřená kvůli druhu a výši trestu, resp. ochranného opatření,
- dohoda je nesprávná, co se týče náhrady škody,
- nebo když dojde k závažnému porušení práv obviněného při jejím sjednávání.

Dohoda o vině a trestu se stane nesprávnou, když skutečnosti, které byly zjištěny při vyšetřování provedeném dle ustanovení § 161 a násl. TrŘ, objektivně nenasvědčují tomu, že se skutek stal, je trestným činem nebo že jej spáchal obviněný. Může se tak stát také za situace, kdy se objeví pochybnosti, že prohlášení obviněného o spáchání skutku je nepravdivé. Příčinou neschválení dohody by ale neměly být jakékoliv nesprávné skutečnosti, nýbrž jen ty, které jsou zásadní.¹¹⁵

---

112 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

113 tamtéž

114 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 45.

115 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní

Důvodem nesprávnosti je také špatné právní posouzení skutku ze strany žalobce. Tím může být např. chybná kvalifikace činu, nesprávné posouzení formy účastenství nebo nesprávné použití právě účinného právního předpisu.¹¹⁶

Druhým důvodem je, jak již bylo naznačeno výše, hledisko druhu a výše navrženého trestu. Dohoda o vině a trestu nemůže být schválena, když je obviněnému uložen trest, který je nezákonný nebo je sice zákonný, ale jeho výše vybočuje ze zákonem uloženého rozpětí a nejsou splněny podmínky pro to, aby tak mohlo být učiněno. Stejným způsobem se bude postupovat za situace, kdy bude státním zástupcem navržen trest, který i přesto, že byl v dohodovacím řízení sjednán podle všech zákonných kritérií, odpovídá dané věci nepřiměřeně. Ze stejných hledisek bude přezkoumáváno i uložení ochranného opatření.¹¹⁷

Následujícím důvodem je chybné posouzení výše škody a způsobu jejího nahrazení. Předně půjde o ty dohody, ve kterých nebyla náhrada škody vůbec sjednána, ačkoliv byla škoda s jistotou způsobena. Dále se může jednat o skutečnosti, kdy státní zástupce poškozeného např. nevyrozuměl o konání jednání o dohodě nebo ho vůbec nepoučil o právu uplatnit svůj nárok do konce prvního jednání. Může se ale jednat i o případy, kdy sice byla náhrada škody v rámci dohody o vině a trestu sjednána, ale stejně jako u trestu, byla sjednána neadekvátně.¹¹⁸ „Pokud by soud takovou dohodu schválil, legitimizoval by vlastně jistý druh vydírání poškozeného vůči obviněnému.“¹¹⁹

Posledním, ale jistě ne méně důležitým důvodem, pro který může být dohoda odmítnuta, je skutečnost, že byla zásadně porušena práva obviněného. Zásadními porušeními se míní např. skutečnost, že obviněný neměl obhájce v případě nutné obhajoby dle § 36 TrŘ, byl nepřípustným způsobem nabádán k tomu, aby učinil prohlášení dle § 175a odst. 3 TrŘ nebo mu nebylo umožněno nahlédnout do spisu. Tato závažná pochybení by měl zjistit předseda senátu nebo samosoudce, když zkoumá daný spis. Pokud se tak nestane, může tak učinit

---

informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

116 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

117 tamtéž

118 tamtéž

119 tamtéž

i senát.¹²⁰

Pokud se objeví některá z těchto okolností, má soud v zásadě dvě možnosti, jak může rozhodnout. Nejprve může soud jednání odročit a poskytnout stranám lhůtu s cílem předložit nové vyhotovení dohody o vině a trestu, pokud lze vytknuté vady odstranit.¹²¹ Někdy by mohl jednání na kratší dobu pouze přerušit.¹²² Jedná se o takové výhrady, na kterých se mohou strany sjednávající dohodu shodnout např. nesprávná kvalifikace skutku.

Pokud jejich odstranění není možné, vrátí soud věc usnesením státnímu zástupci zpět do přípravného řízení. K prohlášení obviněného o tom, že spáchal stíhaný čin, se nesmí v dalším průběhu tohoto přípravného řízení přihlížet.

Za situace, že s tímto rozhodnutím nepanuje spokojenost, může obviněný, státní zástupce a pokud v řízení vystupoval, pak i poškozený podat stížnost, jež má odkladný účinek.¹²³

3.3.3 Opravné prostředky proti rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu

Opravným prostředkem proti rozsudku soudu rozhodujícím v prvním stupni je v obecné rovině odvolání.¹²⁴ Odvoláním je tedy možné napadnout také rozsudek, jímž se schvaluje dohoda o vině a trestu.

V takovém případě se ale důvody, pro něž je možné rozsudek napadnout, zužují. Rozsudek je tedy možné napadnout jen ze dvou důvodů.

Prvním důvodem je fakt, že rozsudek nekoresponduje s dohodou o vině a trestu, o níž se rozhodovalo.¹²⁵ To se týká např. skutečnosti, kdy soud rozhoduje o skutku, jeho právní kvalifikaci nebo trestu mimo rozsah uvedený v předmětné

120 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

121 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 745.

122 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

123 tamtéž

124 § 245 odst. 1 věta první TrŘ

125 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 745 - 746.

dohodě, stejně tak v případě, kdy je rozhodováno o náhradě škody mimo rozsah, který byl v dohodě sjednán.¹²⁶ Odvolání jsou zde oprávněni podat státní zástupce i obviněný.¹²⁷ Ve prospěch obviněného ho mohou podat také osoby uvedené v § 247 odst. 2 TrŘ.

Druhým důvodem opravňujícím podat odvolání je skutečnost, že se poškozený nedohodl na náhradě škody při jednání o dohodě o vině a trestu a není s výrokem rozhodnutí o náhradě škody spokojen. V tomto případě je oprávněn podat opravný prostředek také on.¹²⁸

---

126 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

127 tamtéž

128 § 245 odst. 1 věta třetí TrŘ

4. Slovenská právní úprava dohody a její komparace s českou

4.1 Zavedení dohody o vině a trestu do slovenského právního řádu

Dohoda o vine a treste byla do slovenského právního řádu zavedena od 1. ledna 2006 v souvislosti s kompletní rekonstrukcí slovenského trestního práva procesního. Ustanovení týkající se dohody se nacházejí v zákoně č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok.

Účelem zavedení dohody o vine a treste do slovenského právního řádu byla dle důvodové zprávy potřeba snížit počet projednávaných věcí v rámci hlavního líčení a tím rovněž snížit zatíženost soudů.¹²⁹ Stejným způsobem bylo argumentováno pro zavedení dohody o vině a trestu také v České republice.

Stejně jako v České republice nepanovala nad zavedením tohoto institutu do právního řádu shoda. První skupinou byli zastánci této úpravy, kteří argumentovali, že je potřeba trestní řízení zrychlit, aby byl pachatel od doby spáchání trestného činu co nejrychleji odsouzen.¹³⁰ Druhým táborem byli odpůrci dohody, kteří zastávali názor, že zavedením této nové úpravy se zvýší počet úkonů, které je třeba na sjednání dohody o vine a treste vynaložit a také, že zrychlení trestního řízení se dá stejně tak dosáhnout vydáváním trestních příkazů, které už jsou v právní úpravě obsaženy.¹³¹

Na počátku panovala ze strany Generální prokuratury Slovenské republiky očekávání, že slovenští prokurátoři nebudou chtít dohodu o vine a treste příliš využívat, i přes konání různých seminářů, které se právě dohody o vine a treste týkaly. Slovenští prokurátoři byli např. pobízeni, aby zasílali obviněným a jejich obhájcům výzvy k zahájení vyjednávání o sjednání dohody v případech, kdy okolnosti ukazovaly, že jsou pro to splněny zákonné podmínky. Stejně kroky se očekávaly rovněž ze strany obviněných, případně jejich obhájců, kteří mohou

129 ŠIRILOVÁ, M. Inštitút dohody o vine a treste v praxi a úvahy de lege ferenda. [online]. [cit. 8. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.paneuroluni.com/wp-content/uploads/2017/03/paneuropske_pravnicke_forum_2017.pdf

130 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 56.

131 tamtéž

podávat ke konání řízení podnět.¹³²

Slovenským prokurátorům bylo také nařízeno, aby každých šest měsíců vypracovávali určitý přehled o množství případů v jednotlivých krajích, kdy byla dohoda o vine a treste využita a toto následně předávali generální prokuratuře. Každé toto vyhodnocení muselo obsahovat:

a) množství písemných či ústních výzev ke sjednání dohody o vine a treste,

b) množství písemných nebo ústních podnětů k vyjednávání o dohodě o vine a treste ze strany obviněných nebo jejich obhájců,

c) množství lidí, u nichž byl podán podnět ke sjednání dohody o vine a treste ze strany soudu po podání obžaloby,

d) množství osob, se kterými již začalo jednání o dohodě,

e) množství osob, se kterými již byla dohoda o vine a treste uzavřena,

f) počet osob, jejichž dohoda byla soudem schválena, jejichž dohoda nebyla soudem schválena a o jejichž dohodě nebylo dosud rozhodnuto.¹³³

Toto vyhodnocování trvalo ale jen první dva roky od nabytí účinnosti dohody a dále se už neuskutečňovalo.¹³⁴

Dohoda o vine a treste je rozdělena do dvou fází a v Trestnom poriadku upravena na dvou místech. Jedná se o § 232 až § 233 TrP, což jsou ustanovení týkající se sjednávání dohody a § 331 až § 335 TrP, kde je upraveno rozhodování o dohodě před soudem. V českém trestním řádu jde o § 175a až § 175b,

¹³² Dohoda o vine a treste. Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. [online]. [cit. 8.11.2020]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf

¹³³ ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 56.

¹³⁴ tamtéž

resp. § 314o až § 314s. Není překvapením, že je slovenská úprava v tomto směru velice podobná té české, když se jí český zákonodárce inspiroval při přebírání tohoto způsobu řešení věci do českého práva.

4.2 Sjednávání dohody o vine a treste

Slovenská dohoda o vine a treste funguje na stejném principu jako v České republice. I přesto zde existují menší či větší rozdíly. Opět se jedná o určitý typ smlouvy mezi prokurátorem a obviněným, ve které, když se obviněný přizná, že spáchal trestný čin, pro který je stíhán a zjištěné důkazy toto prohlášení nevyvrací, mohou obě strany začít vyjednávat o trestu. Tato smlouva musí být poté schválena soudem.¹³⁵

Při sjednávání dohody o vine a treste nemusí být obviněný v současné době stejně jako v České republice zastoupen obhájcem, ale pokud se jedná o případ nutné obhajoby uvedený v ustanovení § 37 a § 38 TrP, existuje tato povinnost i nadále.¹³⁶ V této části existoval do 30. září 2020 velký rozdíl, jelikož dle české právní úpravy musel být obviněný obhájcem striktně zastoupen při sjednávání dohody vždy, ať už se jednalo o jakýkoliv druh trestného činu. Jak už bylo pojednáno v předchozí kapitole, změnila tento stav novela trestního řádu účinná od 1. října 2020, jejímž cílem bylo další urychlení trestního řízení.

Stejná novela rozšířila také okruh trestných činů, u kterých je možné dohodu o vině a trestu sjednat o zvláště závažné zločiny. I tento rozdíl mezi oběma úpravami byl smazán, jelikož slovenský Trestný poriadok dovoľuje sjednat dohodu o vine a treste u všech trestných činů již od počátku své účinnosti, tj. od 1. ledna 2006.

Prvním velkým rozdílem oproti české právní úpravě je fakt, že dohodu o vine a treste je možné sjednat i s osobou mladistvou mladší 18 let, což český zákon o soudnictví ve věcech mládeže nedovoluje. K platnému sjednání s touto

---

135 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 9.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

136 JELÍNEK, J. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 10, s. 20.

osobou je však vyžadován souhlas jejího zákonného zástupce a obhájce.¹³⁷

Podmínky, aby mohla být dohoda o vine a treste platně sjednána jsou následující:

- výsledky vyšetřování nebo zkráceného vyšetřování musí dostatečně prokazovat, že skutek, z kterého je obviněný obviněn, je trestným činem a že ho právě on také spáchal,

- obviněný se musí přiznat, že tento čin spáchal, a uznat vinu,

- jeho prohlášení nesmí provedené důkazy nijak zpochybňovat.¹³⁸

Je očividné, že také okolnosti, za jakých může prokurátor dohodu o vine a treste sjednat, jsou podobné jako v případě české úpravy dohody o vině a trestu.

Jednání o dohodě může zahájit jen prokurátor.¹³⁹ Na sjednání dohody není ani na Slovensku právní nárok, ačkoliv může být k zahájení jednání o ní podán ze strany obviněného nebo jeho obhájce podnět. Takový podnět může podat i soud, když se mu to zdá vhodné a pokud se věc již dostala do fáze řízení před soudem.¹⁴⁰

V případě, že bude prokurátor považovat podnět obviněného za nedůvodný, tento svůj názor mu oznámí a oznámení založí do spisu. Pokud bude návrh na sjednání dohody odmítnut ze strany obviněného, musí o tom prokurátor učinit záznam a založit ho s případným odůvodněním do spisu.¹⁴¹

I když budou splněny všechny obligatorní podmínky uvedené výše, není ještě možné dohodu o vine a treste sjednat. Prokurátor musí vzít na vědomí i další

---

137 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 9.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

138 § 232 odst. 1 TrP

139 ČENTÉŠ, J.; MAGVAŠIOVÁ, A. K aplikácii inštitútu konania o dohode o vine a treste. *Trestněprávní revue*, 2008, roč. 2008, č. 1, s. 15.

140 ŠČERBA, F. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 57.

141 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 9.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

důležité okolnosti. Tyto okolnosti jsou uvedeny ve vyhlášce č. 619/2005 Z. z., která upravuje podmínky a postup prokurátora při sjednávání dohody o vine a treste. Tato vyhláška se blíží české úpravě provedené v čl. 61 pokynu obecné povahy NSZ č. 9/2019, kde jsou také uvedeny skutečnosti, kterými by se měl státní zástupce při sjednávání dohody o vině a trestu řídit.

Při navrhování sjednání dohody o vine a treste by se měl prokurátor kromě vlastních pocitů řídit podle této vyhlášky také okolnostmi týkající se zejména povahy trestného činu, kterého se obviněný dopustil, ochoty obviněného spolupracovat s OČTŘ, snahy obviněného nahradit škodu, průběhem dosavadního života obviněného, projevené lítosti nad způsobeným činem atd.¹⁴² Prokurátor se tak nesmí rozhodovat svévolně. Dle § 4 odst. 1 písm. k) této vyhlášky by měl prokurátor brát také na zřetel „*potrebu zabrániť oneskorenému skončeniu iných rozpracovaných trestných vecí*“. Dle mého názoru je tato okolnost nepřipustná, protože v případech, kdy se prokurátor rozhoduje o tom, jestli s obviněným uzavře dohodu o vine a treste, by podkladem pro nerozhodnutí se neměla být skutečnost, že je prokurátor hodně zatížen jinými svými rozpracovanými případy.

Dohoda o vine a treste musí dle § 232 odst. 8 TrP obsahovat tyto náležitosti:

a) označení účastníků dohody, datum, místo a čas jejího sepsání,

b) popis skutku s uvedením místa, času, případně jiných okolností, za kterých k němu došlo tak, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným skutkem, právní kvalifikaci trestného činu, který byl skutkem spáchán, a to i s uvedením příslušného ustanovení Trestního zákona; při popisu skutku dbá prokurátor na to, aby nebyla porušena zásada podle § 2 odst. 4 ve vztahu k osobám, které se dohody nezúčastní,

c) druh, výměru a způsob výkonu trestu,

d) rozsah a způsob náhrady škody, pokud byla činem způsobena,

a

---

¹⁴² § 4 vyhlášky č. 619/2005 Z. z.

e) ochranné opatření, pokud přichází v úvahu jeho uložení.

Na konci dohody se dále nachází podpis prokurátora, obviněného, případného obhájce a poškozeného, pokud se jednání účastnil a úspěšně uplatnil nárok na náhradu škody.¹⁴³

Fakultativní součástí dohody o vine a treste může být také dohoda o náhradě škody, ale pokud k ní nedojde, je poškozený na návrh prokurátora odkázán soudem na občanské soudní nebo jiné řízení.¹⁴⁴ Dále není o poškozeném v Trestnom poriadku ani zmínka. Jedná se o další rozdíl mezi oběma právními úpravami, protože dle české úpravy může o nároku poškozeného rozhodnout soud nebo může poškozený např. podat odvolání, když není spokojen s výrokem rozhodnutí o náhradě škody (srov. kap. 3.3.3 Opravné prostředky proti rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu).

Poté, co se prokurátor s obviněným na znění dohody oboustranně shodnou, musí prokurátor vyhotovit návrh na schválení dohody o vine a treste a podat ho k soudu. Tímto způsobem se postupuje také v České republice a stejně jako v České republice je součástí návrhu i celý spisový materiál včetně příloh a seznamu věcných důkazů.¹⁴⁵

Trestný poriadok podobně jako český trestní řád nestanoví obligatorní náležitosti návrhu na schválení nijak podrobně. Podle tohoto procesního předpisu musí být v návrhu označeni obviněný a případně jeho obhájce s poškozeným a uvedeny všechny výroky, na kterých se obviněný s prokurátorem dohodli. V případě mladistvého obviněného musí s těmito výroky souhlasit též jeho zákonný zástupce.¹⁴⁶

---

143 § 232 odst. 9 TrP

144 VESELÁ, H. Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku. Srovnávací studie č. 5.283, leden 2009 [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53057>

145 § 233 odst. 3 TrP

146 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

Samozřejmě nemusí vždy na znění dohody vzniknout shoda, v takovém případě je pak obviněný prokurátorem obžalován a o nedohodnutí se na znění dohody musí být učiněn záznam do spisu.¹⁴⁷

4.3 Schvalování dohody o vine a treste před soudem

Schvalování dohody o vine a treste před soudem je konečnou procesní fází tohoto typu řízení. Toto je upraveno v ustanovení § 331 až § 335 TrP.

Poté, co je návrh na schválení dohody o vine a treste doručen soudu, je přezkoumán předsedou senátu. Přezkoumáváno bude, jestli vyšetřování ukazuje, že byl spáchán trestný čin a že ho spáchal obviněný, dále jestli se obviněný přiznal ke spáchání činu a jestli důkazy tomuto přiznání neodporují, jestli byly dodrženy procesní předpisy, jestli je dohoda o vine a treste přiměřená a zda dohoda obsahuje všechny povinné náležitosti, které obsahovat má.¹⁴⁸

Předseda senátu může následně rozhodnout buď o nařízení veřejného zasedání, kde bude o návrhu na schválení rozhodnuto, nebo tento návrh na schválení usnesením odmítne. Zejména se tak stává kvůli porušení procesních předpisů, hlavně porušení práva na obhajobu. Je třeba, aby byly v tomto usnesení uvedeny důvody, na jejichž základě se předseda takto rozhodl, aby bylo možné v případě podané stížnosti toto rozhodnutí přezkoumat.¹⁴⁹

Veřejného zasedání se musí dle slovenského Trestného poriadku zúčastnit všichni členové senátu, zapisovateľ, prokurátor, obviněný a jeho případný obhájce. Po jeho zahájení přečte prokurátor návrh na schválení dohody o vine a treste.

Následuje část, kdy se předseda musí zeptat obviněného na určité otázky, zda:

a) rozumie podanému návrhu na dohodu o vine a treste,

b) súhlasí, aby sa jeho trestná věc prejedнала skrátanou formou,

---

147 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 10.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

148 tamtéž

149 § 331 odst. 3 TrP

čím sa vzdáva práva na verejný súdny proces,

c) rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu,

d) bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s obhajcom mohol radíť o spôsobe obhajoby,

e) rozumel podstate konania o návrhu na dohodu o vine a treste,

f) rozumie právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu,

g) bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu,

h) sa dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchaný skutok, ktorý sa v návrhu dohody o vine a treste kvalifikuje ako určitý trestný čin,

i) súhlasí s navrhovaným trestom, trest prijíma a v stanovených lehotách sa podriadi výkonu trestu a ochrannému opatreniu a nahradí škodu v rozsahu dohody,

j) si uvedomuje, že ak súd prijme návrh na dohodu o vine a treste a vynesie rozsudok, ktorý nadobudne právoplatnosť vyhlásením, nebude možné proti tomuto rozsudku podať odvolanie.¹⁵⁰

Tyto otázky jsou v zákoně vymezené taxativně a obviněný musí na každou tuto jednotlivou otázku odpovědět kladně, jinak předseda usnesením věc vrátí do přípravného řízení.¹⁵¹ Toto je další rozdíl, protože oproti české právní úpravě obsažené v trestním řádu je slovenská úprava podle mého názoru propracovanější.

---

¹⁵⁰ § 333 odst. 3 TrP

¹⁵¹ VESELÁ, H. Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku. Srovnávací studie č. 5.283, leden 2009 [online]. [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53057>

V případě, že je stíhán mladistvý mladší 18 let, musí se soud ještě zeptat, zda se zněním návrhu dohody souhlasí i jeho zákonný zástupce a obhájce.¹⁵²

Pokud je návrh na schválení dohody z nějakého důvodu odmítnut, nesmí být přiznání viny v tomto návrhu bráno jako důkaz v dalších fázích trestního řízení.¹⁵³

Stejně jako v České republice nesmí soud do znění dohody tak, jak byla sjednána, nijak zasahovat. Nesmí měnit např. druh nebo výši dohodnutého trestu. Pokud není soud s nějakou částí dohody spokojen, předestře stranám své výhrady, v takovém případě je řízení na určitý čas přerušeno, aby mohl být vypracován nový návrh dohody se zohledněním výhrad.¹⁵⁴

Slovenské soudy mohou také uložit trest odnětí svobody pod hranici zákonné trestní sazby, pokud se jim to zdá s ohledem na povahu trestného činu, jehož se měl obviněný dopustit a také s ohledem na osobu obviněného, vhodné.¹⁵⁵ V České republice toto do 30. září 2020 možné nebylo, protože sjednání dohody o vině a trestu nebylo pokládáno za skutečnost, která by odůvodňovala snížení trestu odnětí svobody pod dolní zákonnou hranici trestní sazby. Tato změna by dle mého názoru, který jsem už zmínil v kapitole předchozí, mohla také výraznou měrou podnítit ochotu z řad obviněných ke sjednání dohody o vině a trestu se státním zástupcem, jelikož budou mít větší šanci dosáhnout nižšího trestu než za doby účinnosti předchozí právní úpravy.

Pokud soud návrh dohody neschválí, vrací se věc do přípravného řízení.¹⁵⁶ V případě, že je vše v pořádku, je návrh schválen prostřednictvím odsuzujícího rozsudku, který nabývá právní moci vyhlášením, jelikož proti němu není přípustné se odvolat. Toto považuji za markantní rozdíl oproti české právní úpravě, protože dle českého trestního řádu může obviněný podat odvolání proti rozsudku, jímž se

---

152 MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste [online]. [cit. 11.11.2020]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

153 tamtéž

154 tamtéž

155 § 39 odst. 2 písm. d) TrZk

156 § 334 odst. 3 první věta TrP

schvaluje dohoda o vině a trestu z důvodu jeho nesouladu s uzavřenou dohodou.¹⁵⁷

Dohodu o vine a treste je možné uzavřít také po podání obžaloby prokurátorem stejně jako je tomu nově v České republice. V případě, že se to jeví předsedovi senátu jako vhodné, může stranám navrhnout, jestli nechtějí uzavřít dohodu. Pokud tak strany svolí, předseda senátu řízení na určitou dobu přeruší za účelem jejího sjednání. Při sjednávání se postupuje přiměřeně dle § 232 a § 233 TrP. Po jejím úspěšném sjednání postupuje soud přiměřeně podle ustanovení § 331, § 333 a § 334 TrP.¹⁵⁸

Rozdílem, který dle mého názoru sice nespadá ani pod problematiku sjednávání dohody o vine a treste ani schvalování návrhu jejího znění, ale přesto se dohody o vine a treste dotýká, patří oblast odměňování obhájců. Tento rozdíl by také mohl být jedním z důvodů, proč není dohoda o vině a trestu uzavírána v takové míře, jako je tomu právě na Slovensku. Dle § 14 odst. 7 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., která upravuje odměny advokátů, totiž náleží obhájcům kromě „základní“ odměny také odměna ve výši čtyřnásobku základní sazby tarifní odměny za jeden úkon právní služby v případě, že byla soudem schválena dohoda o vine a treste ještě před podáním obžaloby. Český advokátní tarif naproti tomu odměnu za sjednání dohody o vině a trestu žádným způsobem neupravuje, a proto nejsou ani obhájci nijak zvlášť motivováni k tomu, aby sjednání dohody o vině a trestu státnímu zástupci navrhli. Pokud by se tato skutečnost změnila, věřím, že by se dohoda o vině a trestu začala ve větší míře uzavírat i u nás.

Závěrem této kapitoly bych chtěl říci, že obě úpravy byly ze začátku hodně rozdílné, ale postupem času se tyto rozdíly začaly stírat a pokud bude tato vývojová tendence pokračovat i nadále, je možné, že se dočkáme i v České republice např. možnosti sjednat dohodu o vině a trestu i s mladistvými mladšími 18 let. I to by se mohlo pozitivně projevit na budoucím počtu sjednávaných dohod.

---

157 JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 745 - 746.

158 § 255 odst. 3 TrP

5. Dohoda o vině a trestu v současné aplikační praxi

V této poslední kapitole bych se chtěl zabývat určitými statistickými údaji z oblasti využívání nebo naopak nevyužívání institutu dohody o vině a trestu v České republice v průběhu jednotlivých let, jež uplynuly od nabytí účinnosti dohody v českém trestním řádu. Dále bych se rád zaměřil na možnost zvýšení míry využití tohoto typu odklonu ve světle novely dohody o vině a trestu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. Chtěl bych také porovnat míru využití dohody v rámci českého a slovenského trestního práva.

Dle tabulky č. 1, která znázorňuje, v kolika případech byla dohoda o vině a trestu v přípravném řízení využita, je zřejmé, že v prvním roce účinnosti, resp. od 1. září 2012 do 31. prosince 2012, nebyla dohoda o vině a trestu využívána v žádném velkém množství případů. Tuto skutečnost nepovažuji osobně za příliš neobvyklou, jelikož tento institut byl v našem právním řádu nový a ani kontinentální právní kultuře není „dohadovací“ řízení příliš vlastní. Státní zástupci a obhájci se nejdříve museli s nově přijatou úpravou důkladně seznámit a osvojit si určité návyky. Z toho také vyplývá, že ne vždy byla dohoda o vině a trestu soudem platně schválena, což nám ostatně dokládají údaje z tabulky č. 2.

V dalších obdobích se počet návrhů na schválení dohody zvýšil, což ale nebylo zapříčiněno větším zájmem o ně, nýbrž tím, že v roce 2012 bylo možné dohodu sjednat jen v posledních čtyřech měsících.

Tabulka č. 1¹⁵⁹

Rok	Návrhy na schválení dohody o vině a trestu
2012	29
2013	118

¹⁵⁹ Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2019 (textová část)

2014	86
2015	113
2016	95
2017	116
2018	139
2019	160

Tabulka č. 2¹⁶⁰

Rok	Počet schválených dohod o vině a trestu
2012	8
2013	72
2014	70
2015	72
2016	93
2017	110
2018	135

Z těchto údajů lze vypožorovat, že se počet sjednaných dohod od prvních let účinnosti zpravidla zvyšuje, ale ne nijakým nezanedbatelným způsobem. V případě, že se počet zvýší, jedná se vždy maximálně o pár desítek případů. Z tohoto důvodu si tedy myslím, že účel, pro nějž byla dohoda o vině a trestu zákonodárcem přijata, tudíž zjednodušení a hlavně zrychlení trestního řízení, nebyl dosud naplněn.

Příčinu takto nízkého počtu sjednávání dohod o vině a trestu vidím hlavně v nemožnosti sjednat dohodu u všech druhů trestných činů, tedy i zvláště závažných zločinů a dále v povinnosti obviněných být zastoupen obhájcem dle § 36 odst. 1 písm. d) TrZ (účinného do 30.9.2020). Dále je možné tento důvod vypožorovat i v souvislosti s využitím jiných druhů odklonů. (srov. tab. č. 3 a 4 na násl. stránce).

160 Tisková zpráva NS z 10.4.2019. [online]. [cit. 15.11.2020]. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssi_hosoudu~Rostouci_podil_udelovanych_penezitych_trestu_je_dilcim_uspechem_musime_se_zamerit_take_na_odklony_v_trestnim_rizeni_nejsme_spokojeni_predevsim_s_tim_jak_pomalu_se_prosazuje_dohoda_o_vine_a_trestu~

Tabulka č. 3¹⁶¹

Rok	Schváleno narovnání	Věc odložena za schválení narovnání	Celkem	Podm. zastaveno trestní stíhání	Podm. odloženo podání návrhu na potrestání	Celkem
2011	143	20	163	3692	2124	5816
2012	97	44	141	2967	2952	5919
2013	62	55	117	2362	3299	5661
2014	57	38	95	2223	3351	5574
2015	82	28	110	2851	2553	5404
2016	79	16	95	2857	2375	5232
2017	51	11	62	2964	2153	5117
2018	63	26	89	3276	2203	5479
2019	87	21	108	3245	2243	5488

Tabulka č. 4¹⁶²

Rok	Počet pravomocných tr. příkazů
2012	50450
2013	60842
2014	55689
2015	48107
2016	44437
2017	32323
2018	31438

Z těchto statistických údajů vyplývá, že se jako forma odklonu v praxi nejvíce využívá trestního příkazu, jehož použití je oproti ostatním druhům odklonů procesně a také administrativně jednodušší. Dále následuje podmíněné zastavení trestního stíhání, jehož využití je ale oproti trestnímu příkazu několikrát menší.

161 Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2019 (textová část)

162 Tisková zpráva NS z 10.4.2019. [online]. [cit. 15.11.2020]. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Provarejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssi_hosoudu~Rostouci_podil_udelovanych_penezitych_trestu_je_dilcim_uspechem_musime_se_zamerit_take_na_odklony_v_trestnim_rizeni_nejsme_spokojeni_predevsim_s_tim_jak_pomalu_se_prosazuje_dohoda_o_vine_a_trestu~

Tento trend by ale mohla výrazným způsobem změnit novela trestního řádu provedená zákonem č. 333/2020 Sb. účinná od 1. října 2020, která povinnost nutné obhajoby při sjednávání dohody vypustila a být zastoupen obhájcem je tedy nutné už jen v takových případech, ve kterých by tu tato povinnost byla bez ohledu na to, zda by se sjednávala dohoda o vině a trestu. Současně se také rozšířil okruh trestných činů, u kterých je možné dohodu o vině a trestu jako odklon využít. Jak už jsem zmínil v předchozích částech této práce, mohl by k vyššímu nárůstu počtu dohod přispět i fakt, že bude mít soud tu možnost, aby obviněnému snížil trest odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby v případě, že se mu to bude zdát vhodné a lze-li očekávat, že by se obviněný mohl napravit i při uložení trestu kratšího. Možné zvýšení by mohlo pramenit i na základě skutečnosti, že je možné dohodu o vině a trestu v současné době díky již zmíněné novele uzavřít i v řízení před soudem. Tím si ale nejsem tak úplně jistý, jelikož si myslím, že návrh na sjednání dohody ze strany státního zástupce by měl přijít už v průběhu přípravného řízení, a pokud ho obviněný nepřijme, jsem toho názoru, že státní zástupce nebude již příliš ochotný dohodu o vině a trestu v této fázi řízení uzavřít.

Tabulka č. 5¹⁶³

Rok	Počet návrhů na schválení dohody o vine a treste podaných k soudu
2006	2916
2007	5328
2008	6039
2009	7100
2010	7619
2011	8012
2012	8458
2013	8091
2014	6850
2015	4878
2016	4639

163 GENERÁLNA PROKURATÚRA SR. Štatistiky. [online]. [cit. 15.11.2020]. Dostupné z: <https://www.genpro.gov.sk/statistiky-12c1.html>

2017	3844
2018	1154
2019	2073

Tabulka č. 5 se týká ukazatele využití dohody o vine a treste na Slovensku. Z údajů obsažených v tabulce je patrné, že dohoda je v rámci slovenského soudnictví využívána v několikanásobně větší míře než je tomu u nás. Příčinu této skutečnosti vidím v několika faktorech. Prvním faktorem je dle mého názoru nepochybně fakt, že dohoda o vine a treste byla přijata v rámci kompletní rekonstrukce slovenského trestního práva. V souvislosti s tím měl slovenský zákonodárce příležitost si nepochybně lépe promyslet vazby mezi ustanoveními týkající se dohody a jinými ustanoveními v Trestnom poriadku. Další věcí je možnost sjednat dohodu o vine a treste u všech trestných činů od počátku účinnosti této právní úpravy. Rovněž od počátku účinnosti neplatila na Slovensku obligatorní podmínka nutné obhajoby, jako tomu bylo v České republice.

Zvýšit míru využití odklonů včetně dohody o vině a trestu si dalo za cíl také Nejvyšší státní zastupitelství společně s Českou advokátní komorou, mezi kterými bylo dne 7. prosince 2018 společně podepsáno Memorandum o součinnosti. Toto Memorandum si dalo za cíl vylepšit komunikaci mezi státními zástupci a obhájci při vyřizování trestních věcí.¹⁶⁴ „Když jsme se zabývali příčinami, zjistili jsme, že by příčiny mohly také být v tom, že úplně nefunguje komunikace mezi státními zástupci a obhájci,“¹⁶⁵ uvedl zástupce ČAK JUDr. Sokol. Podpisu Memoranda se účastnil i prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., v té době ještě jako předseda Nejvyššího soudu ČR (aktuálně soudce Ústavního soudu ČR), který uvedl: „Samozřejmě soudy se z hlediska své nestrannosti a nezávislosti se na takovýchto dohodách nemohou podílet, nicméně to neznamená, že by nemohly svými názory, pohledy, přispět k tomu, aby tyto dohody byly v praxi naplněny. Otázka odklonů je základním momentem z hlediska alternativních přístupů v trestním řízení.“¹⁶⁶

164 Memorandum o součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou

165 Česká justice. Státní zástupci a obhájci podepsali dohodu o lepší komunikaci [online]. [cit. 15.11.2020] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/12/statni-zastupci-obhajici-podepsali-dohodu-lepsi-komunikaci/>

166 tamtéž

Jelikož od podepsání tohoto Memoranda ale neuplynula dostatečně dlouhá doba, není zatím možné nějak relevantně přínos tohoto dokumentu vyhodnotit. Je zde ale patrné, že zástupci žalobců a obhájců chtějí zvýšit počet využívaných odklonů.

Závěr

Trestněprávní institut dohody o vině a trestu byl do českého právního řádu uveden v druhé polovině roku 2012 a jedná se tudíž o nejmladší druh odklonu v českém trestním právu.

V této práci jsem se nejdříve zabýval pojmem odklonu a jeho významem, a následně jsem také některé odklony v trestním řízení popsal.

Druhá kapitola se věnovala průběhu legislativního procesu, v jehož rámci byla dohoda o vině a trestu do českého právního řádu přijímána, a názorům některých politiků, proč by dohoda neměla být přijata.

V kapitole třetí jsem zkoumal aktuální právní úpravu sjednávání tohoto institutu a také proces schvalování návrhu dohody před soudem, a popsal jsem zde také změny, které byly v oblasti dohody o vině a trestu provedeny novelou trestních předpisů.

Předposlední kapitola se věnovala aktuální právní úpravě dohody o vine a treste na Slovensku a jejím rozdílům oproti úpravě české.

Závěrečná kapitola se zabývala některými statistickými údaji z oblasti využívání dohody o vině a trestu a dalších odklonů jak v České republice, tak na Slovensku a perspektivou využití dohody o vině a trestu v budoucnu.

Předlohou dohody o vině a trestu, jak už bylo naznačeno v předcházejících kapitolách, byla slovenská úprava obsažená v Trestnom poriadku. Původní základ dohodovacího řízení se ale nachází v anglosaské právní kultuře, jehož některé prvky byly do české úpravy převzaty. Cílem dohody o vině a trestu je zjednodušit a hlavně zrychlit trestní řízení. Tento cíl se ale dle mého názoru do současné doby nepodařilo naplnit. V České republice je totiž sjednáváno každý rok jen pár desítek těchto dohod, ale na Slovensku se počet sjednávaných dohod o vine a treste pohybuje v řádech tisíců.

Příčinou tohoto tak nízkého počtu je dle mého subjektivního mínění nechuť státních zástupců k vyjednávání s obviněným a jeho případným obhájcem, když mají v rukou jednodušší nástroje, jakými docílit postavení obviněného před soud, např. návrh na potrestání nebo obžalobu. Určité zvýšení množství sjednávaných dohod by mohla přinést novela trestního řádu účinná od října 2020, která umožňuje sjednat dohodu i u zvláště závažných zločinů. Tato změna by mohla státním zástupcům ulehčit jejich práci, protože dokazování v těchto případech je někdy velmi náročné a zdlouhavé.

Dohoda o vině a trestu by mohla být také více sjednávána ve skutkově a právně jednodušších případech díky vypuštění povinnosti být při jejím sjednávání zastoupen obhájcem.

Obhájci obviněných nejsou dohodám o vině a trestu také příliš nakloněni, jelikož prohlášení obviněného o tom, že stíhaný skutek spáchal, je staví do nepříliš záviděníhodné pozice. Nemohou tedy za obviněného bojovat všemi dostupnými prostředky.

Za významnou součást právního řádu ji považují a její potenciál si nepochybně uvědomují také Česká advokátní komora a Nejvyšší státní zastupitelství, když jejich zástupci podepsali v roce 2018 již zmíněné Memorandum o součinnosti.

Závěrem bych rád řekl, že dohodu o vině a trestu považuji za jistě vhodný prostředek, jak ulehčit práci soudům i státním zástupcům, i když bych ji u některých trestných činů z důvodů, které jsem již predestřel výše, sjednat neumožnil. Již zmíněnou novelou trestního řádu se zákonodárce snažil o další navýšení počtu sjednávaných dohod, ale jen čas ukáže, zda bude jeho snaha úspěšná a tento cíl se naplní.

Resumé

Diese Diplomarbeit beschäftigt sich mit dem Institut des Strafrechts – mit der Absprache über Schuld und Strafe. Dieses Mittel des Strafverfahrens ist im Jahr 2012 in tschechisches Recht eingereicht worden. Das Justizministerium hat sich auch von der Slowakei inspirieren lassen, wo diese Möglichkeit bereits seit dem Jahr 2006 existiert. Das Ziel der Absprache über Schuld und Strafe sollte eine Beschleunigung und eine Vereinfachung des Strafverfahrens sein. Die Absprache über Schuld und Strafe ist ein Abkommen zwischen einem Staatsanwalt und einem Beschuldigten. Wenn der Beschuldigte erklärt die Straftat zu begehen, kann ihm eine mäßigere Strafe aufgegeben werden. Das Verfahren ist auch schneller, weil man nicht beweist. Die Absprache muss nach ihrem Abschluss noch vom Gericht genehmigt werden.

Diese Diplomarbeit ist in fünf Kapiteln geteilt. Das erste Kapitel der Arbeit widmet sich den Ablenkungen und ihrer Bedeutung. Bestimmte Ablenkungen sind in dieser Diplomarbeit auch beschrieben. Danach beschäftigt sich die Arbeit mit dem Verlauf des Empfanges der Absprache im Rahmen des legislativen Prozess. Das dritte Kapitel ist das haupte Kapitel der Arbeit und beinhaltet die aktuelle Rechtsregelung dieses Instituts im tschechischen Strafrecht. Das vorletzte Kapitel beschreibt die Rechtsregelung der Absprache in der Slowakei und vergleicht sie mit der Tschechischen Republik. Das letzte Kapitel widmet sich dem aktuellen Maß der Verwendung der Absprache und der möglichen Erhöhung ihrer Verwendung nach der Novelle der Strafprozessordnung und des Strafgesetzbuches, die am 1. Oktober 2020 in Kraft getreten ist.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

- 1) HENDRYCH, D. Právní slovník. 3. podstatně rozš. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- 2) JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3.
- 3) SOTOLÁŘ, A.; PÚRY, F.; ŠÁMAL, P. Alternativní řešení trestních věcí v praxi. Praha: C. H. Beck, 2000. ISBN 807-17-9350-7.
- 4) ŠÁMAL, P.; MUSIL, J.; KUČTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-496-4.
- 5) ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.
- 6) ŠČERBA, F. a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. 1. vydání. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-30-4.
- 7) VANTUCH, P. Obhajoba obviněného. 2. dopl. a přeprac. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-612-3.

Právní předpisy a důvodové zprávy

- 1) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- 2) Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- 3) Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- 4) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů
- 6) Zákon č. 300/2005 Z. Z., Trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů
- 7) Zákon č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů
- 8) Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů
- 9) Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb.
- 10) Pokyn obecné povahy NSZ č. 9/2019
- 11) Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 619/2005 Z. z., o podmienkach a postupe prokurátora pri konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu
- 12) Memorandum o součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou.
- 13) Důvodová zpráva k zákonu č. 333/2020 Sb.

Rozhodnutí soudu

Nález Ústavního soudu ze dne 4. února 2020, sp. zn. I. ÚS 1860/19

Sborníky a odborné články

- 1) ČENTĚŠ, J.; MAGVAŠIOVÁ, A. K aplikácii inštitútu konania o dohode o vine a treste. *Trestněprávní revue*. 2008, č. 1. ISSN 1213-5313.
- 2) JELÍNEK, J. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 10. ISSN 1210-6348.
- 3) KARABEC, Z. Koncept restorativní justice. In: *Restorativní justice. Sborník příspěvků a dokumentů*. Ed. Z. Karabec. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. ISBN 80-7338-021-8.
- 4) KOCINA, J. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu. *Bulletin advokacie*. 2020, č. 11. ISSN 1805-8208.
- 5) KRÁL, V. Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu. *Právní rozhledy*. 2008, č. 20. ISSN 1210-6410.
- 6) KUČHTA, J.; ZEZULOVÁ, J. K vybraným problémům alternativních způsobů řízení v českém trestním právu. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 1997, č. 4. ISSN 1210-9126.
- 7) SOVÁK, Z. Zvláštní způsoby řízení v aktuálním trestním řádu. *Trestní právo*. 1999, č. 1. ISSN 1211-2860.

Internetové a ostatní zdroje

- 1) Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2019 (textová část). Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Zprava-o-cinnosti-SZ-za-rok-2019-textova-cast.pdf>

- 2) VESELÁ, H. Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku. Poslanecká sněmovna České republiky, 2009. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53057>

- 3) Statistické údaje Generální prokuratury SR. Dostupné z: <https://www.genpro.gov.sk/statistiky-12c1.html>

- 4) Nejvyšší soud České republiky. Tisková zpráva Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2019. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssihosoudu~Rostouci_podil_udelovanych_penezitych_trestu_je_dilcim_uspechem__musime_se_zamerit_take_na_odklony_v_trestnim_rizeni__nejsme_spokojeni_predevsim_s_tim__jak_pomalu_se_prosazuje_dohoda_o_vine_a_trestu
~

- 5) Česká justice. Státní zástupci a obhájci podepsali dohodu o lepší komunikaci. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/12/statni-zastupci-obhajci-podepsali-dohodu-lepsi-komunikaci/>

- 6) MALOŠOVÁ, G. Dohoda o vine a treste. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste

- 7) Dohoda o vine a treste. Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf

8) ŠIRILOVÁ, M. Inštitút dohody o vine a treste v praxi a úvahy de lege ferenda.
D o s t u p n é z : https://www.paneuro.uni.com/wp-content/uploads/2017/03/paneuropske_pravnicke_forum_2017.pdf

9) PČR 2010-2013, PS, 32. schůze, 9.12.2011. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna.
Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/032schuz/s032125.htm>

10) PČR 2010-2013, PS, 36. schůze, 13.3.2012 Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna.
D o s t u p n é z :
<https://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/036schuz/s036011.htm#r2>

11) ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I, II, III. Komentář. 7. vydání. In: *Beck-online* [právní informační systém]. Praha: C.H.Beck, 2013.

12) ŠÁMAL, P. Odklony v justiční praxi. Právní prostor. 2019. Dostupné z:
<https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/odklony-v-justicni-praxi>

13) Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, Sněmovní tisk č. 510/2011.

Příloha č. 1 – Memorandum o součinnosti

MEMORANDUM O SOUČINNOSTI

mezi

Nejvyšším státním zastupitelstvím, zastoupeným JUDr. Pavlem Zemanem, nejvyšším státním zástupcem (dále jen „strana Memoranda“),

a

Českou advokátní komorou, zastoupenou JUDr. Vladimírem Jirouskem, předsedou České advokátní komory (dále jen „strana Memoranda“).

Preambule

Účelem Memoranda je podpořit vzájemnou komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem zejména v oblasti využívání odklonů v trestním řízení a dále při uzavírání dohod o vině a trestu a nastavit zásady této komunikace.

Strany Memoranda prohlašují, že aktivity v daném směru, ani nic, co s nimi souvisí, nesmí být v rozporu s právními předpisy, tj. ze strany státního zástupce mimo jiné v rozporu s § 24 odst. 1 zákona o státním zastupitelství a ze strany obhájce pak mimo jiné v rozporu s § 17 zákona o advokacii.

Strany Memoranda vyvinou maximální možné úsilí, aby se stanovené zásady komunikace uplatňovaly při všech jednáních státních zástupců a obhájců.

Strany Memoranda prohlašují, že Memorandum je deklarací jejich společných představ o možné spolupráci a způsobu jak je realizovat, ale není jeho smyslem či cílem vytvářet právními předpisy vynutitelné závazky.

1

Článek první

Předmět spolupráce

1. Odklony a uzavírání dohod o vině a trestu

- i. Strany Memoranda mají za to, že je potřeba podpořit komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem, a to hlavně z toho důvodu, aby docházelo častěji k využívání odklonů v trestním řízení a dále k uzavírání dohod o vině a trestu.
- ii. Strany Memoranda, vědomy si požadavků na rychlost trestního řízení, včetně řízení přípravného, při šetření práv obviněného a poškozeného považují odklony a institut dohody o vině a trestu za účinný prostředek nápravy vztahů mezi obviněným a poškozeným, jejichž využívání nebo uzavírání se zavazují do budoucna zintenzivnit.
- iii. Ukončení trestního řízení tímto způsobem by zároveň mělo vést k podstatnému odlehčení řízení před soudem, což strany Memoranda vnímají jako vysoce společensky prospěšný cíl.
- iv. Včasnost vzájemné komunikace zvyšuje pravděpodobnost, že dojde k využití odklonu nebo k uzavření dohody o vině a trestu.

2. Trestní odpovědnost právnických osob

- i. Strany Memoranda mají za to, že je potřeba podpořit intenzivnější komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem v oblasti uzavírání odklonů a dohod o vině a trestu i v rámci trestní odpovědnosti právnických osob.
- ii. Právnickým osobám má být prostřednictvím jejich obhájce dána přímá a efektivní možnost komunikovat se státním zástupcem za účelem uzavření dohody o vině a trestu, jejíž součástí bude i přijetí opatření, které napraví nedostatky nastavených opatření a do budoucna znemožní páčání trestné činnosti, včetně opatření, jejichž důsledkem může být využití § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

- iii. Cílem státního zástupce je obdržet od právnické osoby přesné, originární a skutečnosti odpovídající informace a zajistit, aby důkazy důležité pro trestní řízení nebyly v důsledku případně vedeného interního šetření znehodnoceny.
- iv. V zájmu svého klienta a s jeho souhlasem předloží obhájce státnímu zástupci informace a důkazy získané mimo jiné i v rámci interního šetření provedeného u obviněné právnické osoby, pokud bude moci ve smyslu zásad sjednaných Memorandem předpokládat, že státní zástupce tuto snahu zohlední právě při úvahách o využití odklonu v trestním řízení a uzavírání dohody o vině a trestu nebo při navrhování trestu právnické osobě v řízení před soudem.

Článek druhý

Zásady komunikace

Komunikace mezi obhájcem a státním zástupcem má být zásadně možná a žádoucí, a to zejména v přípravném řízení, lze-li rozumně předpokládat, že daná věc je řešitelná využitím odklonu v trestním řízení nebo uzavřením dohody o vině a trestu. Není podstatné, z čí iniciativy bude taková komunikace vycházet, platí, že akceptací této iniciativy druhou stranou Memoranda bude založena dobrá víra účastníků jednání.

Obě strany musí mít stejnou možnost spolu komunikovat, a to při dodržení níže uvedených zásad profesní etiky, vzájemného respektu, zásady spolupráce, vzájemné výměny informací a zásady důvěrnosti komunikace při odpovídajícím způsobu její dokumentace.

Jednotlivé zásady komunikace:

- i. Při komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem musí být zachovávány zásady profesní etiky obou stran a obě strany musí vzájemně zachovávat princip náležité úcty.
- ii. Každá ze stran si musí samostatně vyhodnotit, jaké informace může sdílet a jaká prohlášení může učinit s ohledem na svoje postavení, práva a povinnosti (státní zástupce sleduje naplnění veřejného zájmu a účelu

trestního řízení v případě trestní působnosti, zatímco obhájce musí sledovat a hájit zájem klienta a řídit se jeho pokyny).

- iii. Komunikace nesmí být v rozporu se zásadami trestního řízení a ani se zájmy, které jsou jak státní zástupce, tak obhájce ve smyslu zákona povinni chránit. Pokud by v některém okamžiku toto nebezpečí hrozilo, musí příslušná strana druhé straně tuto skutečnost oznámit, a pokud se nepodaří hrozící nebezpečí odstranit, komunikaci ukončit.
- iv. Předpokladem pro navázání dobré a spolehlivé komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem je skutečnost, že obhájce předloží se souhlasem svého klienta policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci požadované informace.
- v. Předpokladem předání těchto informací je dohoda o možných parametrech dalšího procesního postupu. Přitom bude platit, že pokud státní zástupce a obhájce primárně dojdou ke vzájemné dohodě o dalším procesním postupu, bude dohoda mezi státním zástupcem i obhájcem bez dalšího dodržována, s výjimkou případů, kdy dojde ke změně skutkové či důkazní situace nebo výkladu dané právní otázky.
- vi. Při komunikaci bude zásadně respektována skutečnost, že přípravné řízení je neveřejné a že úniky informací na veřejnost z této fáze řízení by mohly zmařit či ztížit jeho další provádění.
- vii. Komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem ve shora uvedeném smyslu je důvěrná; tím není dotčen bod ix. Způsob komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem může být osobní, telefonický nebo elektronický či písemný. Určení konkrétního způsobu komunikace v dané věci je na státním zástupci s přihlédnutím k preferencím obhajoby a vhodnosti v dané situaci.
- viii. V případě telefonického a elektronického kontaktu státního zastupitelství je možné využít telefonní číslo a e-mailovou adresu uvedenou ke každému státnímu zastupitelství na stránkách www.justice.cz, v části Státní zastupitelství.

- ix. O obsahu komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem vždy učiní státní zástupce do dozorového spisu záznam nebo ji doloží e-mailovou zprávou, kterou založí do dozorového spisu.
- x. Případné osobní jednání probíhá zpravidla v prostorách příslušného státního zastupitelství nebo v jiných prostorách, které mají k dispozici orgány činné v trestním řízení (prostory Policie České republiky, věznice, prostory Probační a mediační služby atd.). Státní zástupce může přizvat další osoby, např. policejní orgán jako zpracovatele věci nebo ve skutkově či právně složitých případech jiného státního zástupce ze stejného státního zastupitelství. Obhájce si pak může přizvat dalšího advokáta či koncipienta, který na věci pro klienta pracuje.

Článek třetí

Vyhodnocení spolupráce

Strany Memoranda každoročně vyhodnotí dosavadní spolupráci, která je předmětem tohoto dokumentu, a to vždy v prvním měsíci nového kalendářního roku. V návaznosti na provedené hodnocení stanoví doporučení pro příští období. První vyhodnocení spolupráce bude provedeno v prvním měsíci nového kalendářního roku za rok 2019.

Účinnost tohoto Memoranda nastává prvním dnem následujícího měsíce po podpisu obou stran.

V Praze dne 7. 12. 2018

V Praze dne 7. 12. 2018

Nejvyšší státní zastupitelství
zastoupené
JUDr. Pavlem Zemanem

Česká advokátní komora
zastoupená
JUDr. Vladimírem Jirouskem
zplnomocněn k podpisu předsedou
JUDr. Tomáš Sokol

Příloha č. 2 – Vzor dohody o vině a trestu¹⁶⁷

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v .....

ZT.../KZV...

Dohoda o vině a trestu podle § 175a trestního řádu

Podle § 175a trestního řádu uzavřeli dne ..... v ..... hod. v sídle Okresního (Krajského) státního zastupitelství v ..... níže uvedení účastníci
státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v ..... JUDr. ....
(dále jen „státní zástupce“)

obviněný ....., nar. ...., zaměstnání jako ....., bytem ....., (dále jen „obviněný“)

zastoupený přítomným obhájcem: JUDr. ...., advokát, se sídlem AK .....

za přítomnosti (*alternativně bez jeho přítomnosti*) **poškozeného:** ....., (dále jen „poškozený“)

tuto

dohodu o vině a trestu:

I.

Předmět dohody

Obviněný je na základě usnesení policejního orgánu Policie ČR, Krajského ředitelství ....., Územní odbor SKPV ....., ze dne ..... ČTS: ..... o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu stíhán pro skutek spočívající v tom, že .....

(uvede se přesný a výstižný popis skutku, který musí být v souladu s popisem skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání),

tedy

(uvede se právní věta, uplatní se hlavní zásady pro formulaci právních vět v obžalobě nebo návrhu na potrestání)

čímž spáchal

(uvede se označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu).

II.

Prohlášení obviněného

Obviněný prohlašuje, že spáchal skutek uvedený v bodě I, který je předmětem této dohody o vině a trestu.

III.

Prohlášení státního zástupce

(1) Státní zástupce prohlašuje, že výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek uvedený v bodě I stal, že tento skutek je trestným činem kvalifikovaným v bodu I, že jej spáchal obviněný, že na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nejsou pochybnosti o pravdivosti

---

¹⁶⁷ Tento vzor mi byl poskytnut na základě žádosti o informace

prohlášení obviněného uvedeného v bodu II.

(2) Státní zástupce prohlašuje, že poškozený výslovně neuvedl, že se vzdává procesních práv, která mu zákon jako poškozenému výslovně přiznává, a že uplatnil návrh na náhradu škodu ve výši ..... Kč, jež mu byla způsobena jednáním obviněného popsáním v bodě I.

(nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno).

Fakultativně (§ 175a odst. 4 trestního řádu):

(3) Jelikož obviněný nesouhlasí s ujednáním, aby bylo dohodnuto i ochranné opatření, přestože lze mít důvodně za to, že jsou splněny zákonné podmínky pro uložení ochranného opatření, upozorňuje státní zástupce, že může návrh na uložení ochranného opatření ..... učinit též samostatně.

IV.

Trest

Státní zástupce a obviněný se dohodli na uložení trestu obviněnému podle § ..... trestního zákoníku, a to na ..... Obviněný souhlasí s uložení tohoto trestu soudem.

(uvede se druh, výměra a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby a v případech stanovených trestním zákoníkem trestu náhradního, případně upuštění od potrestání, a rozsah přiměřených omezení a povinností v případě, že to trestní zákoník umožňuje a že byly dohodnuty).

V.

Rozsah a způsob náhrady škody

(1) Obviněný prohlašuje, že svým jednáním popsáním v bodě I. způsobil poškozenému škodu v celkové výši ..... Kč, a zavazuje se poškozenému tuto škodu uhradit v plné výši *(případně lze též požadovat úroky z prodlení ve stanovené výši od určeného okamžiku)*. Obviněný dále uvádí, že škodu poškozenému dosud neuhradil.

(2) Přítomný poškozený prohlašuje, že souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal v odstavci 1.

(uvede se rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, bylo-li dohodnuto; je možno ve zbytku svého nároku poškozeného odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem, anebo poškozeného odkázat s celým svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem).

alternativně

(2) Státní zástupce jménem nepřítomného poškozeného, který řádně a včas uplatnil nárok na náhradu škody vůči obviněnému v tomto řízení, prohlašuje, že souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal v odstavci 1.

(za poškozeného se může s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení až do výše uplatněného nároku dohodnout státní zástupce, uplatnil-li poškozený nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, avšak není-li jednání o dohodě a vině přítomen).

VI.

Ochranné opatření

Státní zástupce a obviněný se dohodli na uložení ochranného opatření obviněnému podle § ..... trestního zákoníku, a to na ..... Obviněný souhlasí s uložení tohoto ochranného opatření soudem.

(uvede se druh ochranného opatření)

VII.

Závěrečná ujednání

(1) Tato dohoda podléhá schválení soudem podle § 314r odst. 4 trestního řádu a v případě, že bude schválena, bude podkladem pro výrok rozsudku o vině a trestu, o ochranném opatření a o náhradě škody. Návrh soudu, aby rozhodl o skutku, jeho právní kvalifikaci, trestu a ochranném opatření v rozsahu uvedeném v této dohodě o vině a trestu, jakož i o nároku na náhradu škody, podá státní zástupce.

(2) Obviněný prohlašuje, že rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, že je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu, i tomu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké sazby trestní zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován, že prohlášení v bodě II učinil dobrovolně a bez nátlaku, že byl poučen o svých právech na obhajobu, že jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení, a že proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.

(3) Tato dohoda je vyhotovena ve ..... stejnopisech, z nichž po jednom obdrží státní zástupce, obviněný, jeho obhájce a poškozený.

V ..... dne .....

.....
státní zástupce

.....
obviněný

Přítomni:

.....
poškozený

.....
obhájce

(Pozn. aut.: Tento vzor je jen doporučující povahy, a tudíž není pro státní zástupce nijak závazný.)